КПСС XXVI СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 125 (7265). ● 1 июль, 1980 йил ◆ СЕШАНБА ● Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ МАТЕРИАЛЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг 1980 йил 23 июнда бўлиб ўтган Пленум материаллари алоҳида брошюра қилиб нашр этилди. Бу брошюрага КПСС Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисидаги ахборот, КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги XXVI съездини чақириш тўғрисидаги қарор, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг доклади, халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисидаги қарор киритилган.

Сиёсий адабиёт нашриёти бу брошюрани кўп нусхада чоп этди. (ТАСС).

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ШАҲДАМ ОДИМИ

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг хабар қилишича, республика соат корхоналарининг коллективлари ўнинчи беш йилликнинг тугалловчи йилида социалистик мусобақани кенг авж олдириб, маҳсулот реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан 1980 йилнинг январь-июнь ойлари учун белгиланган планни муддатидан илгари — 26 июнда бажардилар.

Кўмир ва газ қазиб олиш, электр энергия ҳосил қилиш, пахта териш машиналари, ички ва устки трикотаж, пайпоқ, сутга айлантириб ҳисобланган қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш январь-июнь плани ошириб бажарилиши кутилмоқда. (ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси билан СССР Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бошчилигидаги Совет Иттифоқи делегациясининг Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши Сессияси 1980 йил 17 — 19 июнда Прагада бўлиб ўтган XXXIV мажлисининг якунлари тўғрисидаги ҳисоботини кўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси билан СССР Министрлар Совети шуни мамнун бўлиб қайд этдиларки, сессия қарорлари Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ҳар томонлама қардошларча ҳамкорлигини ривожлантириш масалалари юзасидан Коммунистик ва ишчи партиялар раҳбарлари учрашувларида эришилган принципиал аҳдномаларни изчиллик билан амалга ошириш йўлидаги катта қадамдир. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ўзаро ҳамкорликни социалистик ҳамдўстлик жипслигини мустаҳкамлашнинг, Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг май мажлисида қабул қилинган қарорлар асосида тинчлик ва халқаро кескинликни юмшатиш сиёсатини бундан буён ҳам амалга оширишнинг муҳим омили деб билаётганликларини сессия тасдиқлади.

Сессия ишида озодликка эришган бир қанча давлатларнинг вакиллари ҳам қатнашдилар. Сессия ишининг якунлари социалистик ва ривожланаётган мамлакатлар манфаатларининг объектив муштараклиги мавжудлигидан, улар ҳар томонлама тенг ҳуқуқли ҳамкорликка ўзаро интилаётганликларидан далолат беради.

Сессиянинг КПСС XXVI съездига ва бошқа бир қанча қардош партияларнинг съездларига тайёргарлик даврида қабул қилинган қарорлар Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар иқтисодий ва ижтимоий ривожланишининг асосий йўналишларини белгилаш учун муҳим аҳамиятга эгадир. Сессияда 1981 — 1985 йилларга мўлжалланган халқ хўжалик планларини мувофиқлаштириш ва ишлаб чиқаришнинг энг муҳим тармоқларидаги ҳамкорликнинг узоқ муддатли тармоқ программаларини рўёбга чиқариш қандай бораётганлиги кўриб чиқилганлиги Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар социалистик иқтисодий интеграцияни ривожлантириб ва чуқурлаштира бориб, шу тариқа келгуси беш йилликда ўзларининг ижтимоий-иқтисодий вазифаларини ҳал этиш, социалистик ҳамдўстлик халқларининг фаровонлигини юксалтириш учун қулай шароит яратаётганликларини кўрсатди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси билан СССР Министрлар Совети ҳамкорликнинг энг муҳим проблемаларини, аввало, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасидаги ихтисослаштириш ва кооперациялашни ҳар томонлама чуқурлаштириш ва кенгайтириш соҳасидаги, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш мақсадида фан-техника тараққиётини жадаллаштириш соҳасидаги проблемаларни ҳал этиш ишида совет план ва хўжалик органларининг актив иштироки зарурлигини таъкидлайдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси билан СССР Министрлар Совети Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессиясининг XXXIV мажлисидаги СССР делегацияси фаолиятини маъқулладилар ҳамда Совет Иттифоқининг сессия қарорларидан келиб чиқадиган мажбуриятларини ўз вақтида ва тўла-тўкис бажариш тадбирларини ишлаб чиқиб, амалга оширишни муътабар совет органларига топширдилар.

Ўрта Чирчиқ районидаги Карл Маркс номли колхоз 3-бригадаси аъзолари 104 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар. Шу мақсадда суғориш, культивация ишлари кучайтириб юборилди. Суратларда: ғўзани культивация қилиш пайти. Ўнгда моҳир механизатор М. Яфитов.

А. Абалян фотоси.

БЕКОБОД РАЙОНИДА

ҒАЛЛА ЯНЧИШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Ўнинчи беш йилликнинг сўнгги йилини янги меҳнат зафарлари билан якунлаш юзасидан бошланган социалистик мусобақа байроғи тобора баланд ҳилпирамоқда. Ленинчасига, зарбдорчасига меҳнат қилаётган кўплаб коллективлар янги-янги марраларни эгаллаётганликлари ҳақида она-Ватанга рапорт бермоқдалар. Яқинда давлатга пландаги 14 ўрнига салкам 16 тонна «кумуш тола», 28 ўрнига 59 тонна гўшт сотиб, план ва мажбуриятларини анча ошириб бажарган Бекобод районидаги «Коммунизм» колхозидан яна бир хушхабар келди. Хўжалик ғалла янчиш йиллик давлат планини районда биринчи бўлиб, атиги тўрт иш кунида муваффақиятли адо этди. Давлат дон омборига жами 4400 центнер ғалла тўкилди.

Ғалла ўрим-йиғимида комбайнчи Бердиқул Ҳолматов, айниқса, шижоат кўрсатди. У ўз агрегати билан кунда 10 тоннадан ошириб дон янчди.

1980 йил зафарли одимлаяпти. Катта довон эса ҳали олдинда. Колхоз дала меҳнаткашлари бу йил 800 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 37,5 центнердан, жами 3 минг тонна «оқ олтин», 90 гектардаги маккажўхоридан 100 центнердан «қаҳрабо дон» хирмони кўтариш мажбуриятини олишган. Даладаги ҳозирги меҳнат ана шу юксак аҳдга яраша.

Пахтакорларнинг ўзаро мусобақасида Холбой Шукуров ва Шербўта Деҳқонов ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг миришкорлари пешқадамлик қилишаяпти. Х. Шукуров бошлиқ 9-бригада ғўзаларини кўриб, айниқса кўз қувнайди. Кўчма Қизил байроқ ва бир қўйни мукофотга олган азаматларнинг экини чиндан ҳам серҳосил бўлиб ўсмоқда. Синчковлик билан кўзга ташланиб турган карталарни айлансангиз, ҳар туп бўлиқ ғўзада кўплаб шона, гул ва икки-учтадан кўсак санайсиз.

Бугунги кунда сувчи ҳам механизатор сингари тенг ҳуқуқли дала хўжайини. Хирмон баракасида ҳам унинг улуши ниҳоятда салмоқли. Хўжаликнинг оғир табиий шароитида сувчи, айниқса заргарона маҳоратни эгаллаган бўлиши керак. Чунки, колхоз ерлари Сирдарёнинг эски ўзанига, тошлоқликларга жойлашган. Лекин ўз қадрдон даласига меҳри пайванд бўлиб кетган деҳқонни ҳеч нарса умидсизликка сололмайди. Миришкор сувчилар Абдулҳақ Умаров ва Алиқул Сариқуловлар ана шундай замон фарҳодларидан. Ишда доим намуна, ҳамиша ғолиб улар.

Яқинда колхоз маъмурияти бу икки моҳир сувчи меҳнатини қадрлаб, уларни муносиб тақдирлади. А. Умаров ва А. Сариқуловлар сифатли сув тараган карталарнинг ҳар гектари ҳисобига саккиз сўм ўрнига ўн сўмдан ҳақ тўлашга қарор қилинди.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

МОСКВАГА КЕЛИШДИ

Совет раҳбарларининг таклифига биноан Германия Федератив Республикасининг Федерал канцлери Гельмут Шмидт ва Федерал канцлернинг ўринбосари, ГФР ташқи ишлар министри Ганс Дитрих Геншер 30 июнь куни Москвага келишди.

Аэродромда меҳмонларни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Тихонов, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

ПАРТИЯ КАДРЛАРИ МАКТАБИ

30 июнь куни Москвада КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий Фанлар академияси дастлабки тингловчиларини чиқариш маросимига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди.

Президиумда КПСС Марказий Комитетининг секретарлари М. В. Зимянин, К. В. Русаков, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг раиси Г. Ф. Сизов, олимлар ва пойтахт жамоатчилигининг вакиллари ўтиришибдилар.

Йиғилишни академиянинг ректори М. А. Медведев очди.

М. В. Зимянин йиғилиш аҳли ҳузурида нутқ сўзлади.

У академиянинг профессорлари, ўқитувчилари, барча ходимлари, тингловчилари ва аспирантларни шонли воқеа — академия дастлабки тингловчиларини чиқариш маросими билан КПСС Марказий Комитети номидан самимий табриклади, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг саломини ва энг яхши истакларини топширди.

Ижтимоий Фанлар академияси, — деди М. В. Зимянин, — сифат жиҳатидан янги олий партия ўқув юртидир. Бу академия Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига қилган ҳисобот докладидаги кўрсатмаларига мувофиқ икки йил муқаддам ташкил этилган эди.

Академияни 1980 йилда биринчи марта битириб чиқаётган кишилар КПССнинг XXVI съезди арафасида мустақил равишда бажариладиган масъулиятли ишнинг кенг йўлига қадам қўймоқдалар. Марказий Комитетнинг ҳали яқиндагина тамом бўлган ва партия съездини чақириш тўғрисида қарор қабул қилган Пленуми, Л. И. Брежневнинг Пленумда қилган ва принципиал жиҳатдан ғоят муҳим мазмунли доклади мамлакатда меҳнат ғайрати ва сиёсий фаолиятни янада кучайтириб юборди. Партия халқ манфаатларини кўзлаб, мамлакатни КПСС XXIV ва XXV съездлари белгилаб берган ленинча йўлдан комил ишонч билан олға бошлаб бормоқда, илмий марксча-ленинча анализ асосида ижтимоий тараққиётнинг актуал проблемаларини ижодий тарзда ҳал этмоқда, коммунистик қурилиш соҳасида янги вазифаларни ўртага қўймоқда.

Академияни битириб чиқувчиларнинг ҳар бири яхши, профессионал тайёргарликка эга бўлиб, бир мунча ҳаётий тажриба партия, комсомол, совет органларида, идеология муассасаларида иш тажрибасини тўплаган. Шу билан бирга, деб таъкидлади нотиқ, чиқариш маросимига бағишланган тантанали кунда ҳозирги раҳбар умр бўйи ўзининг назарий билимини тинмай чуқурлаштириши, такомиллаштириб бориши лозим эканлигини яна бир марта таъкидлаб ўтишни истаймиз.

Академияни совет ўртоқлари билан бирга социалистик мамлакатлардан, шунингдек, Яман Халқ Демократик Республикаси ва Конго Халқ Республикасидан келган тингловчиларнинг катта бир группаси ҳам битириб чиқди. Биргаликда ўқиш, марксизм-ленинизм назариясини ижодий тарзда эгаллаш, СССРда коммунистик қурилиш практикаси билан танишиб чиқиш ва коммунистик, ишчи партиялар ва революцион-демократик партиялар тўплаган тажрибани биргаликда ўрганиш — буларнинг ҳаммаси пролетар интернационализмининг жуда яхши мактаби бўлиб, мамлакатларимиз ўртасида доим мустаҳкамланиб бораётган дўстлик ҳамда ҳамкорликнинг конкрет ифодасидир.

Йиғилишда академиянинг тингловчилари, аспирантлари ва ўқитувчилари номидан В. А. Елчев, С. Янчевска, профессор К. И. Суворов сўзга чиқдилар.

Тантанали йиғилиш қатнашчилари ғоят баланд руҳ билан КПСС Марказий Комитетига, ўртоқ Л. И. Брежневга табрикнома қабул қилдилар. (ТАСС).

ЯНГИ МАЖБУРИЯТ

БЕКОБОД райони пахтакорлари бу йил 80 минг тонналик «оқ олтин» хирмони учун курашмоқдалар. Ўнлаб бригадалар ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олиб ғўза парваришини кун сайин кучайтирмоқдалар.

Валлами Тўхтабоев бошчилик қилаётган бригада пахта майдонлари Чаноқ қирларининг ён бағрида жойлашган. Яхлит пайкаллардаги ғўза ниҳолларининг дуркун ўсиши, тўлиқ шоналаб, шиғил гуллай бошлагани бригада деҳқонларининг фидокорона меҳнатларидан далолат бериб турибди. Яқинда мана шу яхлит карталар ва серавж ғўзалар мусобақадош Пискент ва Чиноз районлари пахта усталарини ҳам мафтун этди. Улар бригада пахтакорларининг самарали меҳнатларига, ғўза парваришида эришаётган ютуқларига катта баҳо бердилар.

— Биз Турсуной Охунова бошлиқ бригада пахтакорлари кўзлаган маррага етиш учун курашамиз, — дейди В. Тўхтабоев, — йил бошидан ҳар гектар ер ҳосилдорлигини 60 центнерга етказиш учун бел боғлаган эдик. Ғўзаларимиз ривожини ҳисобга олиб, биз ҳам 62 центнердан «оқ олтин» етиштиришга ва Турсуной Охунова бошлиқ бригада деҳқонлари билан мусобақалашиб ишлашга қарор қилдик.

Бригада аъзолари шу кунларда ғўза парваришини янада кучайтирмоқдалар. Мавжуд 84 гектар майдондаги ғўзалар барвақт озиқлантирилди.

Сувчилардан Қувондиқ Оқназаров, Олланазар Аҳмедов, Ҳамзали Абдуқодировлар ғўзаларни чанқатиб қўймаслик ва кўллатиб юбормаслик учун группа усулида ҳамкорлик билан иш юритмоқдалар. Ҳар бир сувчи ўзининг мўл ҳосил учун жавобгар, деб билади. Айниқса, ғўзаларни тунда суғоришга, ниҳолларга шарбат сувни беришга эътибор кучайтирилган.

Янги оширилган мажбурият бригада деҳқонларини кунлик топшириқларни 1,5 —2 ҳисса бажаришга ундаётир. Ҳозирги кунларда бригада аъзоларидан Биби Шоимардонова, Зулфия Султонова, Гулсара Абдураҳимовалар пайкалларда биронта ҳам бегона ўт бўлмаслиги учун курашмоқдалар.

Т. УСМОНОВ,
Ф. ЗИЕДУЛЛАЕВ,
Ойбек номли совхоз.

КОММУНИЗМНИ ЁШЛАР БАРПО ЭТАДИ

30 июнь куни Тошкентда «Ўзбекистон ёшлари ва ишлаб чиқарувчи кучлари» мавзуида республика конференцияси бўлиб ўтди. Конференцияни Ўзбекистон ССР Госплани, Ўзбекистон ССР меҳнат Давлат комитети, республика маориф министрлиги ва Ўзбекистон ССР ҳунар-техника таълими Давлат комитети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ўтказди.

Конференцияни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров очди. Докладларда ва нутқларда республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш истиқболлари, Ўзбекистон ССР меҳнат ресурсларини таркиб топтириш, тақсимлаш ва улардан фойдаланиш хусусиятлари, Ўзбекистон халқ хўжалигида кадрларнинг аҳволи ва халқ хўжалиги учун кадрлар тайёрлаш имкониятлари, ёшларни ижтимоий ишлаб чиқаришга янада тўлароқ ва рационал жалб этиш йўллари, ана шу масалаларни ҳал этишда педагоглар ва меҳнат коллективларининг, касаба союз органлари ва комсомол ташкилотларининг роли ҳар томонлама кўриб чиқилди. Ёшларни меҳнатга жалб этиш ва ижтимоий ишлаб чиқариш жараёнида уларнинг меҳнатидан самарали фойдаланиш соҳасида республикада тўпланган тажриба умумлаштирилди.

Экономиканинг қарор топган структураси, шунингдек демографик жараёнлар, деб таъкидланди конференцияда, республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришга таъсир ўтказади. Аҳоли ва меҳнат ресурсларининг тез суръатлар билан ўсиши Ўзбекистон учун характерлидир. Аҳоли ва меҳнат ресурслари составида ёшлар 54.6 процентни ташкил этади. Шу боисдан ҳам ёш авлод фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ижтимоий ишлаб чиқаришни муттасил такомиллаштириш негизида коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо этиш юзасидан комплекс вазифаларни ҳал этиши лозим.

Қабул қилинган тавсияларда халқ хўжалиги учун ёш кадрлар тайёрлашни яхшилашга, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳаларида ёшлардан фойдаланиш самарадорлигини оширишга қаратилган тадбирлар белгиланди.

Конференция ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов иштирок этди.

(ЎзТАГ).

ҲАР БИР КУН ЗАРБДОРЛАРЧА ЎТМОҚДА

Трактор дала чеккасида тўхтади. Иш куни тугади.

— Икки смена нормасини бажарганлигинг билан табриклайман, — деди бригадир Д. Чакалидзе механизатор Н. Пўлатовга.

Ҳар куни шундай ишлашга ҳаракат қиламан,— деб жавоб берди илғор ишчи.

Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг энг яхши тракторчиларидан бири Н. Пўлатов техникани жуда яхши билади. У трактор қурилмасини яхши ўрганиб олган, тракторни эҳтиётнорлик билан бошқаради. Ғўза парвариши бошланганидан бери унинг машинаси бирор марта ҳам сафдан чиқмади. Механизатор ҳар куни сменадан сўнг агрегатнинг деталлари ва узелларини кўриб чиқади.

Хўжаликнинг бошқа кўпгина механизаторлари шу кунларда ғўза ниҳолларини культивация қилишда юқори самарадорликка эришмоқдалар. Бу ерда сувчилар ҳам зарбдорларча меҳнат қилмоқдалар. Партия XXVI съездини чақириш тўғрисида КПСС Марказий Комитети июнь (1980 йил) Пленуми қарорлари, Л. И. Брежневнинг Пленумда қилган доклади хўжалик деҳқонларига янги куч-ғайрат бағишлади. Колхознинг ҳар бир пахтакори юксак унум билан меҳнат қилишга қарор берди. Хўжалик меҳнатчилари ўз имкониятларини ҳисоблаб, аввал қабул қилган мажбуриятларини кўриб чиқдилар. Ҳар гектардан аввал кўзда тутилганидек 38 центнердан эмас, балки 40 центнердан «оқ олтин» етиштиришга қарор қилинди. Бу беш йилликнинг якунловчи йили планидан учдан бир ҳисса кўпдир.

Колхозда юқори ҳосил олиш учун мустаҳкам замин яратилган. Далалардаги ғўзалар жадал суръатда гулламоқда, улар ўтган йилги муддатлардан барвақтроқ ривожланмоқда.

Ўрта Чирчиқ райони.
(ЎзТАГ мухбири).

Пискент районидаги «2-Пискент» совхозида ғўза парвариши қизғин давом этмоқда. Механизаторлар, айниқса, культивацияни сифатли ўтказишга катта эътибор бермоқдалар. Суратда: илғор механизатор Абдуғофир Мавлонов ғўзани культивация қилмоқда.

У совхознинг 7-бригадасида меҳнат қилади. Бригада деҳқонлари ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар. Бундай ҳосил етиштиришда, албатта, механизаторнинг ҳиссаси катта бўлади.

А. Абалян фотоси.

ҒОЛИБ БУНЁДКОРЛАР

Константин Константинович Ганькин бинокорлик касбини кўп йиллар давомида ардоқлаб келмоқда. У бунёдкорликка бўлган меҳр-муҳаббатни ўнлаб шогирдларида ҳам тарбиялаган. Шунинг учун ҳам моҳир қурувчи бошчилик қилаётган ва кўпчилик аъзолари унинг таълимини олган бригада коллективи меҳнатда эришаётган ютуқлари билан Чирчиқ қурувчилари ўртасида донг таратган. 160-қурилиш трести бригадалари ўртасидаги социалистик мусобақада кўпинча ғолиблик қилмоқда.

Шу кунларда бунёдкорлар капролактам ишлаб чиқариш комплекси қурилишида фидокорона меҳнат қилишяпти. Улар бу ноёб объектнинг қатор иншоотларини қуришга кўмаклашдилар. Айниқса, юзинчи, етти юзинчи, бир минг бир юзинчи босқичларни бунёд этишда самарали ишлашди.

— Бригадамиз комплекс ҳисобланади, — дейди К. К. Ганькин. — Коллективимизда ўн тўққиз киши ишламоқда. Лекин уларнинг ҳар бири бир неча касб эгаси. Дурадгорлик ҳам, бетончилик ҳам, пардозловчилик ҳам бригадамиз ҳар бир аъзосининг қўлидан келаверади. Кўп касбни эгаллаш меҳнатимиз натижасининг салмоқли бўлишига ёрдам бермоқда.

Ҳақиқатан ҳам бригада коллективининг кўрсаткичлари йилдан-йилга ортиб бормоқда. Ҳар сменада топшириқ бир ярим баравар атрофида бажарилаяпти. Бунёдкорлик ишларининг сифати ҳам кўнгилдагидек бўлмоқда. Қурувчилар коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли номни оқлаб келаётган бригада ҳозирги вақтда 1982 йил ҳисобига ишламоқда.

М. ЎЛМАСОВ.

ПАРТИЯ АХБОРОТИ

ЗАРБДОР ОБЪЕКТЛАРГА — ЗАРБДОР СУРЪАТ

Фрунзе районида қурилишлар кўлами йил сайин кенгайиб бормоқда. Беш йилликнинг ўтган даври мобайнида районда 175 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилди, 243 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди. 1-пойафзал фабрикаси, Тошкент абразив комбинати, 1-темир-бетон буюмлари заводида ишга туширилган янги цехлар ҳозир маҳсулот бераяпти.

Районда уй-жой қурилиши ҳам кенг кўламда олиб борилаяпти. Кейинги йилларда 115 минг квадрат метр турар-жой бунёд этилиб, район меҳнаткашларига совға қилинди. Қурилиш суръатини оширишда «Отделстрой», «Узэнергомонтаж», «Узтрансспецстрой» трестлари коллективлари муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Бу коллективлардаги 16 та бригада бир беш йилликда икки беш йиллик вазифасини бажараяпти. 49 бригада эса Злобин усулида ишламоқда. Оз куч билан кўп иш бажараётган бинокорлик коллективлари ҳам ой сайин кўпайиб бормоқда.

Бу фактлар район партия активи йиғилишида келтирилди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1980 йил ишга тушириладиган объектларни ўз вақтида фойдаланишга топшириш бўйича кўрсатмалари қандай бажарилаётганлиги район партия комитетининг биринчи секретари С. У. Султонова докладида атрофлича таҳлил қилинди.

Докладчи ва музокарада сўзга чиққан Тошкент тўқимачилик комбинати партия комитетининг секретари А. Файзуллаева, «Главташкентстрой» бошлиғининг ўринбосари Қ. Солиҳов, «Отделстрой» тресте бошқарувчиси Д. М. Ҳамзин ва бошқалар ютуқларни таъкидлаш билан бирга асосий эътиборни ишга тушириладиган объектларда суръатни оширишга қаратдилар, Асосий фондларни ишга туширишни пайсалга солаётган ташкилотларни кескин танқид қилдилар. Объектларни кварталма-квартал фойдаланишга топшириш зарурлиги уқтирилди.

Йиғилишда муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

ИШ ВА СЎЗ БИРЛИГИ УЧУН

Янгийўл район партия активи йиғилишида КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори қандай бажарилаётганлиги муҳокама қилинди. Бу ҳақда район партия комитетининг биринчи секретари Л. Ш. Алиқулова доклад қилди.

Докладчи омма орасида олиб борилаётган сиёсий-тарбиявий ишлар устида кенг тўхталди. Ҳозирги пайтда барча коллективлар партиямизнинг бўлажак XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун курашмоқдалар. Сиёсий ахборотчилар, сиёсий ташкилотчилар оммани янги-янги марралар сари чорламоқдалар.

Қарор асосида районда сиёсий ва иқтисодий билимларни пропаганда қилиш янада кучайди, сиёсий ўқишнинг муайян системаси ташкил топди. Бу йил сиёсий мактабларда 5 минг киши таълим олди. Иқтисодий таълим системасида эса 6 минг киши билимини оширди.

Йиғилишда сўзга чиққан Калинин номли колхоз партия ташкилотининг секретари Э. Ражабов оммавий-сиёсий ишларни ташкил этишда тўпланган тажрибалардан гапирди. 8 та дала шийпонининг ҳаммаси намунали жиҳозланган. Агитаторлар, сиёсий ахборотчилар пахтакорлар ўртасида катта сиёсий-тарбиявий ишлар олиб бормоқдалар. Ҳозир бутун эътибор съезд шарафига олинган юксак мажбуриятни бажаришга қаратилган.

«Ленинизм» колхози бригада бошлиғи П. Абдураҳмонова, район комсомол комитетининг биринчи секретари Ғ. Қўчқоров ўртоқлар ёшлар ўртасида олиб борилаётган тарбиявий иш формаларини янада такомиллаштириш зарурлигини уқтирдилар.

Партия активи йиғилишида район партия комитетининг иккинчи секретари П. В. Козиревнинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1980 йилда ишга тушириладиган объектларни ўз вақтида фойдаланишга топшириш тўғрисидаги кўрсатмаларини бажариш соҳасидаги вазифаларга бағишланган доклади ҳам муҳокама қилинди. Музокаралар давомида қурилишдаги аҳвол атрофлича анализ қилинди ва вазифалар белгилаб олинди.

КПСС XXVI СЪЕЗДИНИ ЛЕНИНЧАСИГА КУТИБ ОЛАМИЗ

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг 1981 йил 23 февралда партия XXVI съездини чақириш тўғрисидаги қарорини, «Халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисида»ги қарорини коммунистлар, барча совет кишилари мамнуният ва якдиллик билан маъқуллаб, завқ-шавқ билан кутиб олдилар.

Партия ташкилотларида, меҳнаткашлар коллективларида ўртоқ Л. И. Брежневнинг доклади, КПСС Марказий Комитети Пленумининг ҳужжатлари зўр завқ билан ўрганилмоқда.

Партия комитетлари, идеология активлари оммавий-сиёсий ва пропаганда ишини, беш йилликнинг тугалловчи йили планини муваффақиятли бажариш, КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш йўлидаги жанговар социалистик мусобақани кенг қулоч ёздирмоқдалар.

Ягона сиёсий кунларнинг, ижтимоий-сиёсий суҳбатларнинг ташкилотчиларига, докладчилар, лекторлар, пропагандистлар, сиёсий ахборотчилар ва агитаторларга ёрдам тариқасида лекция ва суҳбатларнинг намунавий тематикаси эълон қилинмоқда.

* * *

Съезддан-съездга — Ленин йўлидан.

Л. И. Брежнев партия XXVI съездига тайёргарлик кўриш соҳасидаги асосий вазифалар тўғрисида.

КПСС — совет жамиятининг раҳбар ва раҳнамо кучи.

Партия ривожланган социализм шароитида.

Бизнинг давримиз — марксизм-ленинизм тантанаси даври.

Ленинизм — революцион кураш, коммунистик бунёдкорлик ва тинчлик байроғи.

Л. И. Брежневнинг асарлари — илмий коммунизм назарияси ва практикасига қўшилган катта ҳисса.

Партия билан халқнинг мустаҳкам бирлиги.

Ривожланган социализм — коммунизм йўлидаги қонуниятли босқич.

Ривожланган социализм имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланиш — энг муҳим вазифа.

Халқ фаровонлиги — партиянинг олий мақсади.

Ҳозирги босқичда КПССнинг иқтисодий стратегияси.

Партиянинг хўжалик механизмини такомиллаштириш соҳасидаги фаолияти.

Совет фани ва маданиятининг муваффақиятлари.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш йўллари.

Қизил байроқли коллективларнинг тажрибаси — бизнинг бойлигимиз.

Ёқилғи-энергетика комплексини ривожлантиришга асосий эътибор берилсин.

Қишлоқ хўжалигини юксалтириш — умумхалқ вазифаси.

Ишга тушириладиган ҳамма объектлар қуриб битказилсин!

Барвақт қурамиз — барвақт ўзлаштирамиз!

Транспорт аниқ маромда ишласин.

Дон етиштиришни кўпайтирамиз, ҳосил йўримини намунали ўтказамиз. Чорвачилик — зарбдор фронт.

Интизомни мустаҳкамлаш — самарали хўжаликнинг муҳим омили.

Иқтисод ва тежамкорлик — бизнинг қудратли резервларимиз.

СССР сиёсий системасининг ривожланиши.

СССР Конституцияси — турмушимизнинг асосий қонуни.

КПСС ленинча миллий сиёсатининг тантанаси.

Совет халқларининг дўстлиги ва қардошлиги.

Давлат омманинг онглилиги билан кучли.

Коммунистик ғоявийлик, ҳаётдаги актив позиция — ҳар бир совет кишисига сингдирилсин.

Идеология иши — конкрет, жанговар, таъсирчан бўлсин.

Коммунист — сиёсий жангчи, партия ғоялари ва сиёсатининг ўтказувчиси.

Танқид ва ўз-ўзини танқид — партия турмушининг қонуни.

Касаба союзлари — совет жамиятининг таъсирчан кучи.

Ленин комсомоли — КПССнинг содиқ ёрдамчиси ва жанговар резерви.

Совет хотин-қизлари — коммунизмнинг актив бинокорлари.

Ҳар тарафлама баркамол шахсни тарбиялаб вояга етказиш — КПССнинг программавий мақсади.

Совет кишилари маънавий маданиятининг ўсиши.

Тинчлик — инсониятнинг энг муҳим бойлиги.

СССР — тинчлик байроқдори.

КПССнинг ленинча тинчликсевар ташқи сиёсати.

Социализм мамлакатларининг тарихий муваффақиятлари.

Социалистик ҳамдўстлик — тинчликнинг қудратли қўрғони.

Варшава Шартномаси ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши тинчлик ҳамда тараққиёт ишига пухта хизмат қилмоқда.

КПСС ва жаҳон революцион жараёни.

Пролетар интернационализми — коммунистларнинг жанговар байроғи.

Ҳозирги босқичдаги миллий озодлик ҳаракати.

Қуролсизланиш — замон талаби.

Кескинликни юмшатиш — жаҳон майдонидаги кучлар таркиб топган нисбатининг қонуниятли натижаси.

АҚШнинг авантюрачилик йўли — кескинликнинг ва тинчликка солинаётган хавфнинг энг катта манбаи.

НАТОнинг милитаристик активлиги.

Пекин раҳбарларининг тинчлик ва тараққиёт кучларига қарши қўпорувчилик ҳаракатлари.

Икки социал системанинг ўзаро ғоявий кураши.

Совет Қуролли Кучлари — социализм ва тинчлик посбони.

Ҳар бир иш жойида меҳнат унумдорлиги, самарадорлиги ва сифатини оширамиз.

Ленинчасига, коммунистчасига ишлаймиз.

Юксак меҳнат унумдорлиги — юксак турмуш даражаси демакдир.

Бутун куч 1980 йил планини муваффақиятли бажаришга сарфлансин.

Съезд олди мусобақаси — умумхалқ ҳаракати тусини олсин!

КПСС XXVI съезди шарафига фидокорона меҳнат қилайлик, ғайрат-шижоат ва ижодкорлик кўрсатайлик.

Партия XXVI съездига бизнинг меҳнат совғаларимиз.

1980 йил топшириқларини 7 ноябргача бажарамиз!

Ўнинчи беш йилликни зарбдорларча тугаллаймиз!

Партия XXVI съездини муносиб кутиб оламиз!

ПОЙТАХТДАГИ «Компрессор» заводининг йиғувчи слесарлари Н. Порунов ва М. Сулаймоновлар бажараётган иш фақат аъло сифат билан қабул қилинади. Бу зарбдор ишчиларнинг меҳнат календарида 1982 йил давом этяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

МОҲИР ШОФЁРЛАР

ЭЛГА хизмат қилиш... Иван Трофимович Заикиннинг иши шундай. Чунки у меҳнат вазифаси юзасидан ҳам, депутатлик фаолиятида ҳам элга хизмат қилаётган кишидир. И. Заикин кўп йиллардан бери пойтахтимиздаги 2-автобус паркида меҳнат қилиб келяпти. «Юнусобод массиви» — Кадишев номли автостанция» маршрути бўйлаб қатнайдиган 72-экспресс «Икарус» автобусининг ҳайдовчиси И. Заикин ҳар куни минглаб йўловчиларга намунали хизмат кўрсатяпти. Шунинг учун ҳам унинг номи илғорлар сафидан тушмайди.

Пешқадам ҳайдовчи Ҳамза район Советининг депутати сифатида ҳам элга хизмат қиляпти. Зиммадаги план ва мажбуриятларини ошириб бажариш билан бирга сайловчиларнинг наказларини ўз вақтида бажариб, эл ҳурматини қозонмоқда.

Социалистик мусобақа ғолиби, коммунист Иван Трофимович КПСС XXVI съездини муносиб меҳнат зафарлари билан кутиб олиш учун зиммасига оширилган мажбурият олди. Унинг ҳамкасблари Марат Шарафиддинов, Ринат Байков, Эркин Пирмуҳамедовлар бу ташаббусга биринчилар қатори қўшилишди.

Қ. ТУЛАБОЕВ.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАҚИДА ДИАФИЛЬМ

Турли муҳим ҳужжатлар ва тарихий манбалар сифатида сақланаётган архив материаллари катта илмий ва амалий аҳамият касб этмоқда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги республика архиви бош бошқармаси йўли билан бу хил ҳужжатларни тўплаш ҳамда ўрганиш борасида кўпгина ишлар қилинди.

Ҳужжатлар ва фотосуратлар асосида босмага тайёрланган тўпламлар эътиборни ўзига тортади. Эндиликда бой манбалардан фойдаланишнинг турли усул ва методлари ишга солинмоқда.

Мавжуд кўпгина ҳужжатлар ҳақида ҳикоя қилувчи диафильмнинг яратилиши архившунос ва мутахассислар учун катта қулайлик туғдиради. Бу лента «Ўзбекистоннинг ҳужжатли ёдгорликлари» деб номланди.

А. АКБАРОВ.

БУТУНИТТИФОҚ КЎРИГИНИНГ ҒОЛИБИ

Бу альбомларда ўзбек ва болгариялик ёш дўстларнинг яқин ҳамкорлигига оид кўпгина ҳужжат ва фотосуратлар ўз аксини топган. Ана шу қардошлик алоқалари ҳақида ҳикоя қилувчи мазкур альбом Тошкентдаги Г. Димитров номли 9-ўрта мактабнинг интернационал дўстлик клуби аъзолари томонидан тайёрланган.

Мана, бир неча йилдирки, улар билан Хасково округи пионер ва ўқувчилари ўртасида дўстлик ёзишмалари йўлга қўйилган. Айниқса, Хасково гимназиясида мактаб ўқувчиларининг дўстлари кўп. Улар қардош Болгариядан Тошкентга талайгина эсдалик совғаларини юборишди.

Яқинда «билим ўчоғида болгарча хор тузилган эди. Унинг репертуаридаги қўшиқлар пленкаларга ёзилиб, гимназияга тортиқ этилди. Клуб аъзоларининг бу ва шу каби бошқа ибратли ишлари яқинда Куйбишев шаҳрида ўтказилган интернационал дўстлик клублари Бутуниттифоқ кўригида алоҳида таъкидланди. Тошкентлик ёшлар бу кўрикда биринчи ўринни олдилар.

А. АЛИЕВ.

ЭЛ ФАРЗАНДИ

Совет кишилари Ленин иши учун, янги ҳаёт ва халқ бахт-саодати учун курашчиларнинг хотирасини меҳр билан қалбда сақлайди. Социализм биносига биринчи ғишт қўйганлар, қўлда қурол билан янги тузум ғалабаларини мардона ҳимоя қилганлар, шаҳар ва қишлоқларимизни харобалар ва вайроналардан тиклаганларнинг номи тарихимиз саҳифаларига олтин ҳарфлар билан ёзиб қўйилган.

Совет ҳокимияти учун кураш қаҳрамонларидан бири халқимизнинг ажойиб фарзанди Қодир Тўрақуловдир. Унинг туғилган кунига 80 йил тўлди. Тўрақуловнинг номи, социалистик Ватан гуллаб-яшнаши йўлидаги тинимсиз фаолияти Ўзбекистон меҳнаткашлари учунгина эмас, бутун Ўрта Осиё халқлари учун ҳам қадрлидир.

Қодир Тўрақулов 1900 йили Қўқон шаҳрида молбоқар оиласида туғилди. 1909—1912 йилларда у рус-тузем мактабида, 1912—1917 йилларда эса Қўқон олий бошланғич билим юртида ўқиди. Билим юртини тугатгач, Қўқонда 2-Бутунроссия қишлоқ хўжалик рўйхатга олишининг рўйхатчиси бўлиб ишлади.

Қодир Тўрақулов Улуғ Октябрь ғалабасини 17 ёшлик ўспирин чоғида кутиб олди. Янги совет ҳокимиятини қувонч билан қаршилаб, уни ички ва ташқи душманлардан қўлга қурол олган ҳолда ҳимоя қилди. Ўша мураккаб ва кескин дамларда Қодир Тўрақулов большевиклар партияси сафига киради. 1918 йил мартида унга партия билети топширилди. Билетни қўлга олибоқ у кўнгиллилар қаторида фронтга жўнади. Бунга босмачилар чидаб туролмай, Қодирнинг қариндошларини ваҳшиёна ўлдирдилар. Бу оғир қисмат қўрқмас Қизил аскар Қодир Тўрақуловнинг иродасини бука олмади. У Совет ҳокимиятининг душманларини аёвсиз қира бошлади. Унинг биринчи Туркистон отлиқ полкидаги хизмати мукофотлар билан тақдирланди. Уни юқори лавозимларга кўтаришди. Кўп ўтмай эскадрон сиёсий раҳбари бўлиб қолди. Кейин эса полк ҳарбий комиссари ёрдамчиси бўлди. Қ. Тўрақулов Фарғона водийсидаги босмачиларга қарши кўпгина жангларда иштирок этди. Айниқса, Эргаш ва Ислом полвон тўдаларига қарши қизғин кураш олиб борди.

Қодир Тўрақулов Бухоро хонини тахтдан ағдаришнинг актив иштирокчисидир. Бухоро амирлиги ўша вақтда реакция ва советларга қарши фаолиятнинг маркази эди. Амирликка қарши курашга ташланган биринчи Туркистон отлиқ полкида у хизмат қиларди. Бу полк талантли саркарда М. В. Фрунзе бошчилигида қўмондонликнинг топшириғини муваффақиятли бажарди.

1921 йили Қ. Тўрақулов касаллиги туфайли Армиядан демобилизация қилинди ва Конибодом қишлоғида район ер бўлимининг раиси этиб тайинланди. Бу ерда унинг бевосита раҳбарлигида партиянинг Туркистондаги энг муҳим сиёсий тадбирларидан бири — ер-сув ислоҳоти ўтказилди.

Конибодом қишлоғида бу ишни ўтказиш тажрибаси кейинчалик ажойиб намуна бўлиб хизмат қилиб, 1925—1926 йилларда бутун Ўрта Осиёда ер-сув ислоҳотини муваффақиятли ўтказишга ёрдам берди.

Кейинроқ Қ. Тўрақулов Конибодом район ревкомига раис қилиб сайланди. Сўнг район милициясининг бошлиғи этиб тайинланди. Унинг ташаббуси билан 1922 йили маҳаллий камбағал ва батраклардан ўз-ўзини қўриқлаш ташкилотлари ҳамда Конибодом, Исфара волостларида (ҳозирги Тожикистон ССР районлари), Лайлак, Найгут-Қипчоқ волостларида (ҳозир Қирғизистон ССР районлари) партия дружиналари тузилди. Партия дружиналари ва ўз-ўзини қўриқлаш отрядлари партия аъзоларидан ва Совет ҳокимиятига ҳайриҳоҳ бўлган фаол камбағал ҳамда батраклардан ташкил топарди. Улар Ислом полвон, Кўр Шермат каби босмачилар тўдаларига қарши кураш олиб бордилар.

ҚОДИР ТЎРАҚУЛОВНИНГ 80 ЙИЛЛИГИГА

1922—1923 йилларда Қ. Тўрақулов Қўқон уезд—шаҳар милицияси ҳарбий комиссари, 1923 йил июнида эса Ўш уезд-шаҳар революцион комитетининг раиси бўлди.

1923 йили Қ. Тўрақулов Қизил Армия мунтазам қисмлари составига кирган қўшма отрядда хизмат қилди. Олой водийсида Нурмат мингбоши, Фузаил махсум бошлиқ йирик босмачи тўдаларини тугатишда иштирок этди. Айни бир вақтда у Ўш уездида Совет ҳокимиятини ўрнатишда фаол қатнашди. Босмачиларга қарши жангларда кўрсатган қаҳрамонлиги учун фронт қўмондонлиги уни алоҳида тақдирлади.

Қ. Тўрақуловнинг Ўрта Осиё республикаларида социалистик қурилиш давридаги фаолияти ниҳоятда хилма-хилдир.

1924—1925 йилларда Қ. Тўрақулов Фарғона область милициясининг бошлиғи қилиб тайинланди, кейин Қўқон уезд-шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари бўлиб ишлади ва шу уездда ер-сув ислоҳотини ўтказиш бўйича комиссия аъзоси ҳамда раис муовини бўлди. 1924 йил январида у Туркреспублика Советларининг XII съездига делегат бўлди, бу съезд уни Туркистон Марказий Ижроия Комитети составига сайлади.

Қ. Тўрақулов бутун қалби билан интернационалист эди, ҳаёт йўли давомида СССР халқлари дўстлиги учун курашди. У рус, тожик, ўзбек тилини она тили деб ҳисоблаган. У рус, тожик, ўзбек ва қирғиз тилларини мукаммал биларди.

1927—1929 йилларда Қ. Тўрақулов Андижон область узбекторгида раис бўлиб ишлайди. Андижон округ партия комитети томонидан унга берилган характеристика сақланиб қолган. Характеристикада, жумладан, шундай дейилади: «Ўр. Тўрақулов мазкур лавозимда 1927 йил 1 мартдан буён ишлайди, ишни уддалайди. Ходимларни танлай билади. Партия аъзоси сифатида интизомли, саботли, сиёсий жиҳатдан етук. Ўтказиладиган кампанияларда актив қатнашади, партия ташкилотларининг топшириқларини жуда яхши бажаради».

1926 йилдан Қ. Тўрақулов Андижон округида раҳбар маъмурий-хўжалик лавозимларида ишлади, кейин 1929 йилда Қўқонга ишга юборилди ва пахта тозалаш заводида директорлик қилди. Ўша йили Қ. Тўрақулов пахтачилик кооперацияси Бутуниттифоқ бюроси президиумининг раиси қилиб сайланади ва бу лавозимда 1931 йил февралигача ишлайди.

1931 йили уни Тошкентдаги Ўрта Осиё пахта бирлашмаси правлениесига раис ўринбосари қилиб тайинлайдилар, 1932—1934 йилларда эса Ўзбекхлопкотрестида бошқарувчининг ўринбосари бўлиб ишлайди.

1934—1936 йилларда Қ. Тўрақулов Москвада оғир саноат халқ комиссарлиги академиясининг тингловчиси бўлди.

1936 йили ВКП(б) Марказий Комитетининг қарори билан у пахтачилик бўйича ишлаш учун Тожикистонга юборилди, республика деҳқончилик халқ комиссарининг биринчи ўринбосари ва пахтачилик бошқармасининг бошлиғи бўлиб ишлади.

Шундай қилиб, Совет ҳокимияти учун курашда Қодир Тўрақулов ҳақиқий коммунист инсон сифатида етишиб чиқди, ўз кураши билан Ватанимиз тарихига кирди.

Кейинчалик Қ. Тўрақулов пахтачилик системасида раҳбар лавозимларни эгаллади. Пискент пахта тозалаш заводида директор бўлиб ишлади.

Партия ва Совет ҳокимиятига садоқати, қизғин фаолияти ва гражданлар урушининг оғир йилларидаги жангларда актив иштироки билан Қ. Тўрақулов меҳнаткашларнинг меҳри ва ҳурмат-эътиборига сазовор бўлди.

Қ. ФОЗИЛХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти директорининг ўринбосари, тарих фанлари доктори, профессор.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ТРАНСПОРТ ХОДИМЛАРИНИНГ БАЙРАМИ

СОФИЯ. Болгария транспортининг 320 минг ходими ўз байрамини нишонлади. Уларнинг фидокорона меҳнати, юк ташишнинг механизациялашган усуллари кенг жорий этилиши, фан-техника тараққиёти ютуқлари қўлланилиши туфайли транспортдаги меҳнат унумдорлиги беш йиллик бошлангандан бери 36 процент кўтарилди. Шу даврда транспортнинг ҳамма турларида 1 миллиард 700 миллион тонна юк ташилди.

Йўл қурилиши кенг миқёсда олиб борилмоқда: Варна-Ильичевск денгиз-темир йўл паром кечуви, Аспарухов кўприги, Софиядаги марказий вокзал, Варна-Ғарб порти сингари ноёб объектлар ишга туширилди, 320 километр темир йўл электрлаштирилди.

ЯКШАНБА КУНГИ ЧЕТ ЭЛ ВОҚЕАЛАРИ

ФАШИСТЛАР ТАШКИЛОТИ ТАЪҚИҚЛАНСИН

ВЕНА. Австриядаги ҳамма фашистлар ташкилотлари таъқиқлансин, ярим ҳарбий нацистлар бўлинмаларининг тузилишига йўл қўйилмасин. Антифашист комитетнинг Венада бўлиб ўтган мажлисида қабул қилинган резолюцияда мана шундай талаб қўйилган. Комитет сиёсий эътиқодидан қатъий назар барча кишиларнинг куч-ғайратларини фашизм хавфига қарши актив ҳаракат қилиш учун бирлаштириш зарурлигини уқтирди. Комитет тасдиқлаган тадбирлар планида Маутхаузендаги собиқ қамоқ лагери территориясида фашизмга қарши оммавий митинг ўтказиш, корхоналарда, мактабларда ва ҳунар-техника билим юртларида кенг тушунтириш ишлари олиб бориш кўзда тутилган.

Мажлисда фашизм илдизларини фош этишда ва аҳолини неонацистларга қарши курашга сафарбар қилишда фабрика ва заводлардаги касаба союз ва ишлаб чиқариш кенгашлари, шунингдек студентларнинг иттифоқлари алоҳида роль ўйнаши уқтириб ўтилди.

ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОБЛЕМАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН СЕМИНАР

БАҒДОД. Ироқ пойтахтида озиқ-овқат проблемаларига бағишланган араб мамлакатлариаро семинар очилди. Семинар ишида кўпгина араб мамлакатларининг экспортлари, шунингдек бир қанча регионал ва халқаро ташкилотларнинг вакиллари қатнашмоқдалар. Улар араб мамлакатларини озиқ-овқат билан таъминлаш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш проблемаларини муҳокама қиладилар.

Ироқ саноат ва минерал ресурслар министри Тоҳир Тавфиқ семинарни очиш вақтида сўзлаган нутқида ривожланаётган мамлакатларнинг озиқ-овқат соҳасидаги муаммоларидан ўзларининг ҳунук мақсадларига эришиш учун фойдаланаётган империалист монополияларнинг ҳаракатларини қаттиқ танқид қилди. У араб ва бошқа ривожланаётган мамлакатларни миллий экономикани мустаҳкамлаш учун сиёсий ва иқтисодий кураш манфаатлари йўлида зўр бериб ҳаракат қилишга чақирди.

МУЗОКАРАЛАР БАРБОД БЎЛДИ

ТОКИО. Хитойдан ипак ва газлама импорт қилиш масалалари юзасидан бу ерда ўтказилган икки кунлик Япония — Хитой савдо музокаралари ҳеч қандай натижасиз тугади. Япония томони Пекин вакилларининг бу йил Хитой маҳсулотини Япония бозорига етказиб бериш ҳажмини саноат даражасида сақлаб қолиш тўғрисидаги талабларини қондиришдан бош тортди. Хитойдан анча арзон газлама, кийим-кечак ва енгил саноатнинг бошқа маҳсулотларини Японияга келтириш худди мана шундай маҳсулот ишлаб чиқарувчи маҳаллий фирмаларнинг норозилигини тобора кучайтирмоқда. Улар ҳукуматдан ўз манфаатларини ҳимоя қилишни талаб қилмоқдалар. Иқтисодий обзорчилар иккала мамлакат ўртасида савдо-сотиқ соҳасидаги ихтилофлар янада кучаяди, деб тахмин қилмоқдалар.

АҚШ. Форт-Чэффида (Арканзас штати) бўлиб ўтган тўқнашувда минг нафарга яқин кубалик қочоқлар иштирок этди. Тўполонни бостириш учун бу ерга келган миллий гвардиячилар одамларни ўлдирдилар, ярадор қилдилар. Қочоқларнинг катта қисми ҳибсга олинди. Суратда: ҳибсга олинган кубалик қочоқлар полициячилар назоратида.

ЮПИ—ТАСС фотоси.

ЭРОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ТЕҲРОН, 30 июнь. (ТАСС). Эрон президенти Банисадр бу ерда гапириб, гаровга ушлаб турилган америкаликлар яқин вақт ичида озод қилинмаслигини айтди. АҚШнинг Эронга нисбатан сиёсати аввалгича қолади ва Вашингтон ҳамон бу мамлакатни «ўз маҳрига тушган жой» деб ҳисобламоқда, деб таъкидлади у. Банисадр шу муносабат билан Ғарбий Европа давлатларига тазйиқ ўтказиб, Вашингтоннинг Эронга қарши иқтисодий «жазо чоралари»га қўшилишга мажбур этишга уринаётган Америка раҳбарларининг ҳатти-ҳаракатини танқид қилди. Айни вақтда у мамлакат иқтисодий ишкалликларни бартараф қилиш ва ағдариб ташланган шоҳ режимининг жиноятқорона фаолияти оқибатларини тугатиш давомида ҳали ҳам катта қийинчиликларга дуч келаётганини таъкидлади.

Эрон революциясининг раҳбари оятилло Ҳумайнининг сўнгги нутқлари муносабати билан бу ерда «муассасаларни тозалаш ва соғломлаштириш комиссияси» тузилганлиги эълон қилинди. Комиссия ўзининг биринчи баёнотида муассасаларнинг раҳбарларига бланклар, байроқлар, дарвозалардаги, ҳукумат муассасалари жойлашган биноларнинг пештоқлари ва деворларидаги шоҳ герблари тарзида тасвирланган эски режимнинг ҳамма тимсолларини тугатишни таклиф қилди. Бюрократия ва сансоларликка, талон-торож ва ғирромликларга қарши кураш комиссиянинг вазифасидир.

Комиссия жуда қисқа муддат ичида давлат идоралари ва министрликларни «шоҳ махфий полицияси жосусларидан ва аксилинқилобчилардан» тозалаш ниятида эканини эълон қилди. Эроннинг таниқли диний ва сиёсий арбоби оятилло Мунтазирининг айтишича, шоҳ яширин полициясининг турли давлат муассасалари ва ташкилотларида ўрнашиб олган жосуслари ҳамда ағдариб ташланган режим тарафдорлари Эрон революциясига қарши қўпорувчилик фаолияти учун бирлашишга уринмоқдалар. У маҳаллий телевидение мухбири билан суҳбатда давлат аппаратида, шунингдек мамлакат қуролли кучларида тозалаш ўтказиш зарурлигини уқтирди. Шоҳ режимининг тимсоллари бутунлай йўқотилиши лозим, деди Мунтазири.

МАҲАЛЛИЙ САНОАТ ЮКСАЛИШДА

● БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ ● АҲОЛИ ЭҲТИЁЖИ—ИШ МЕЗОНИ ● ҚЎШИМЧА 51 МИЛЛИОН СЎМЛИК МАҲСУЛОТ ● ЯНГИ ВАЗИФАЛАР ОЛДИДА

Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва хилини кенгайтиришда маҳаллий саноат ҳам сезиларли роль ўйнайди. Чунки, индустриянинг бу тармоғи аҳоли эҳтиёжлари учун зарур бўлган кўпдан-кўп «майда-чуйда» буюмларни ишлаб чиқаришга даъват этилган.

Областимиз маҳаллий саноат бошқармаси корхоналари ходимлари зиммадаги ана шу вазифани чуқур ҳис қилиб, меҳнаткашлар эҳтиёжи учун зарур бўлган маҳсулотларни тайёрлашни йилдан-йилга кўпайтирмоқдалар. КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, ишлаб чиқариш самарадорлигини юксалтириш, тайёрланаётган маҳсулот сифатини яхшилашга астойдил интилмоқдалар. Яқинда улар катта меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича беш йиллик план муддатидан илгари — 1980 йилнинг 15 майида тўла бажарилди. Зиммага олинган социалистик мажбуриятларимизда эса бу маррани 20 августда эгаллаш назарда тутилган эди. Шу давр мобайнида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 1975 йилдагига нисбатан 203,3 процент ошди. Бу топшириқдагидан деярли 50 процент кўпдир. Меҳнат унумдорлиги эса назарда тутилган 137,2 процент ўрнига 155,4 процент ошди.

Областимиз маҳаллий саноат ходимларининг бу катта меҳнат зафарига қатор корхоналар коллективлари салмоқли ҳисса қўшдилар. Айниқса, Олмалиқ тикувчилик фабрикаси, Юқори Чирчиқ пахта фабрикаси, Бекобод тикувчилик ва Товоқсойдаги рўзғор химияси фабрикалари коллективларининг улуши салмоқли бўлди. Улар беш йиллик топшириқларини тармоғимизда ҳаммадан барвақт бажариб, ҳозирги вақтда 1981 йил ҳисобига маҳсулот бермоқдалар.

Ўтган йилларда асосий ишлаб чиқариш фондларини кўпайтириш юзасидан катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилди. Улар 1975 йилдагига нисбатан салкам 10 миллион сўмликка ортди, ўзлаштирилган капитал маблағ миқдори 7 миллион 300 минг сўмликни ташкил этди. Ўтган давр мобайнида Олмалиқ гилам фабрикаси, Оққўрғон тўқимачилик галантерея фабрикасида трикотаж газламалари ишлаб чиқарувчи цех, Калинин районидаги уй-рўзғор буюмлари фабрикасида ҳар йили 200 минг сўмлик сопол идишлар ишлаб чиқарувчи қоришма тайёрлаш цехи фойдаланишга топширилди. Товоқсой рўзғор химияси фабрикаси реконструкция қилинди. Ўтган йили бу ерда биринчи ишлаб чиқариш корпуси ишга туширилди. Бундан ташқари, Оржоникидзе маиший рўзғор буюмлари фабрикасида ёғоч қошиқлар, руҳланган алюминий чойнаклари, совға-саломлар, тўқимачилик-чарм-галантерея буюмлари ишлаб чиқарувчи цехлар реконструкция қилинди ва кенгайтирилди. Товоқсой рўзғор химияси фабрикасининг Чорвоқда, Олмалиқ тикувчилик фабрикасининг Пискентда филиаллари очилди.

Беш йилликнинг ўтган даври мобайнида техникани такомиллаштириш, янги технологияни жорий қилиш бўйича ҳам қатор ишлар амалга оширилди. Маънавий эскирган 550 асбоб-ускуна янгилари билан алмаштирилди. 450 дона кичик механизация мосламалари жорий қилинди. Рационализаторлик таклифларини қўлланишдан 250 минг сўмлик иқтисодий самара қўрилди. Ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш, иш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, айниқса, қўл кучи сарфини камайтириш бўйича ҳам кўпгина тадбирлар амалга оширилди.

Ўтган йилларда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш қатори сифатини яхшилашга ҳам катта эътибор берилди. Сифатни ошириш бўйича кўрилган тадбирлар ишнинг бу кўрсаткичини бир мунча яхшилади. Ўтган йиллар давомида 3 миллион сўмлик маҳсулот давлат Сифат белгиси билан чиқарилди. Ваҳоланки, тўққизинчи беш йилликда бирорта ҳам буюм бундай шарафли беш қирра билан тақдирланмаган эди.

Сўнгги йилларда савдо ташкилотлари билан алоқалар мустаҳкамланмоқда. Уларнинг ёрдамида меҳнаткашларнинг талаб ва эҳтиёжлари ўрганиляпти. Бу ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва маҳсулот янги турларини тайёрлашни кўпайтириш, серталаб буюмларни ишлаб чиқаришни кенгайтиришда қўл келмоқда. Ўтган 4,5 йилда 218 та янги ва кўриниши яхшиланган оммавий талаб товарларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Бу пландагига нисбатан салкам икки баравар кўпдир.

Маҳаллий саноатчиларнинг асосий вазифаларидан бири ишлаб чиқариш чиқиндилари ва маҳаллий хом ашё ҳамда материаллардан маҳсулот тайёрлашни ўзлаштиришдан иборатдир. Коллективимиз бу масалага доим катта эътибор билан қарамоқда. Шу туфайли ҳам маҳаллий хом ашё ва етакчи саноат тармоқларининг ишлаб чиқариш чиқиндиларидан маҳсулот тайёрлаш соҳасида сезиларли силжиш бўлди. Беш йилликнинг ўтган даври мобайнида 5 миллион сўмлик шундай маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Ишлаб чиқариш чиқиндиларидан буюмлар тайёрлашни кўпайтириш мақсадида 8 та цех ташкил этилди. Айниқса, сўнгги йилда бу соҳада сезиларли ижобий ўзгариш юз берди.

Чиқиндилардан буюмлар ишлаб чиқариш шу йилнинг ўтган беш ойида ўтган йилнинг беш ойидагига нисбатан 22,5 процентдан ортди.

Лекин, бу ҳали етарли эмас. Маҳаллий хом ашё ва чиқиндилардан маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш учун кўп иш қилишимиз керак. Ўн биринчи беш йилликда бу соҳадаги ишларни анча жонлантириш назарда тутилмоқда. Жумладан, чиқиндилардан 14 хил янги маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириш бўйича қўшимча тадбирлар ишлаб чиқилди. Натижада беш йиллик давомида қўшимча 9,9 миллион сўмлик шундай маҳсулот ишлаб чиқариш имкони туғилади.

Сўнгги йилларда корхоналарни ихтисослаштириш бўйича жуда кўп тадбирлар кўриляпти. Бу шубҳасиз ижобий натижа бермоқда. Чунки, ихтисослаштириш мавжуд ишлаб чиқариш қувватлари ва иш майдонидан самарали фойдаланиш, маҳсулот сифатини яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш имконини бермоқда. Олмалиқ тикувчилик фабрикаси фақат болалар кийим-кечакларини тикишга ихтисослашди. Ангрендаги тикувчилик фабрикасида эса эркакларнинг сорочкалари тайёрланмоқда. Ўрта Чирчиқ тикувчилик фабрикаси аёллар халатларини ишлаб чиқармоқда. Бошқа корхоналар ҳам маҳсулотнинг маълум турларини ишлаб чиқаришга ихтисослаштириляпти.

Маҳаллий саноат корхоналари коллективларини социал-маданий ривожлантириш бўйича ҳам чоралар кўрилмоқда. Бунинг учун ҳар йили кўплаб маблағ сарфланяпти. Натижада ишчи-хизматчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш, уларнинг уй-жой шароитлари яхшиланмоқда. Фақатгина сўнгги йилларда корхоналарда 240 ўринли ошхоналар, юз ўринли болалар боғчаси фойдаланишга топширилди. Олмалиқ гилам фабрикасида 16 квартирали уйга ишчи-хизматчилар оилалари кўчиб ўтди. Ҳозир ана шу фабрика ҳузурида 320 ўринли пионер лагери қурилиши олиб борилмоқда.

Кўпчилик корхоналарда яхши жиҳозланган дам олиш хоналари, қизил бурчаклар ишчи-хизматчилар ихтиёрида. Олти корхонамизда медицина пунктлари ишлаб турибди. Фақатгина ўтган йили меҳнат шароитини, техника хавфсизлигини ва ишлаб чиқаришнинг санитария ҳолатини яхшилаш учун 200 минг сўмликдан кўпроқ маблағ сарфланди.

Ҳозирги вақтда ишчиларимиз сафида 3 минг киши бор. Уларнинг деярли ҳаммаси фидокорона меҳнат қилмоқда. Қолоқларсиз ишлаш ҳар бир ишлаб чиқариш коллективининг меҳнат шиори бўлиб қолган. Кўпчилик ишчи-хизматчилар топшириқни бажаришда юксак кўрсаткичларга эришмоқдалар. Жумладан, 862 киши шу кунларда келгуси беш йиллик ҳисобига меҳнат қилмоқда. 16 ишчи меҳнат календарида эса 1985 йил бошланганига анча бўлди. Ангрен тикувчилик фабрикаси чевари Е. Скрипникова, Оққўрғон тўқимачилик-галантерея фабрикаси оҳарловчиси Н. Люгай, Бекобод тикувчилик фабрикаси ишчиси Г. Абдукаримова, Оржоникидзе уй-рўзғор буюмлари фабрикаси силлиқловчиси Н. Мансуров, Юқори Чирчиқ пахта фабрикаси пахта титувчиси Н. Машенцова ва бошқа пешқадамларимиз шулар жумласидандир.

Бошқармамиз фабрикаларида ишчи кадрлар тайёрлаш, уларнинг малакасини оширишга алоҳида аҳамият билан қаралмоқда. Бунинг нафи яхши бўляпти. Чунки, малакали ишчилар сафи кенгайиши билан давлат планларини бажариш кўрсаткичлари ҳам яхшиланиб бормоқда. Беш йилликнинг ўтган тўрт йилида бошқармамиз бўйича 1354 малакали ишчи тайёрланди. 1700 га яқин ишчи-хизматчи эса ўз малакасини оширди.

Лекин, фаолиятимизда нуқсонларга йўл қўйилмаганида ишимиз кўрсаткичлари янада юксак бўларди. Камчиликларимиз эса анчагина бор. Айниқса, моддий-техника таъминоти бир маромда йўлга қўйилмаган. Ишлаб чиқариш планини ва маҳсулотни белгиланган номенклатурада етказиб беришни барбод этиш ҳоллари ҳам содир бўлиб турибди. Ишлаб чиқариш қувватларидан ҳамма жойда ҳам тўла фойдаланиляпти, деб бўлмайди. Айниқса, маҳаллий хом ашё ва ишлаб чиқариш чиқиндиларидан маҳсулот тайёрлашни ўзлаштириш кўнгилдагидек эмас. Маҳсулотларимизнинг сифати ҳақида ҳам шуни айтиш мумкин. Ҳозирги вақтда жами маҳсулот ҳажмининг фақатгина 1,7 проценти Сифат белгиси билан чиқарилмоқда.

Коллективимиз ўнинчи беш йилликни янада яхши кўрсаткичлар билан якунлаш учун ана шу нуқсонларни бартараф этишга эришишни ўзининг биринчи даражали бурчи деб ҳисоблайди. Шунинг учун ҳам ҳозирги вақтда барча корхоналаримизда КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа кенг авж олиб кетди. Коллективимиз ички резервлар ва имкониятларни ҳисобга олиб, беш йиллик планида назарда тутилганидан 51 миллион сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилди. Сўзи билан иши бир областимиз маҳаллий саноат ходимлари бу ваъдани тўла-тўкис бажариш учун барча омилларни ишга соладилар.

С. МУТАЛОВ,
Тошкент область ижроия комитети маҳаллий саноат бошқармаси бошлиғи.

Саратон сувига қонган ғўза серҳосил бўлиб ўсади. Кўсаклари тўлишиб, эрта етилади. Бўка районидаги Ҳамза номли колхоз сувчилари буни тажрибада кўп бор синаб кўрганлар. Шунинг учун ҳам улар айни кунларда ғўзани суғоришни намунали ташкил этиш учун ҳаракат қилмоқдалар. Суратда: колхознинг моҳир сувчиси Убайдулла Сафаров.

А. Абалян фотоси.

МАШЪАЛ БРИГАДА ДАЛАСИДА

ЗУҲУР ака далага етиб келганида, дастлаб помидор пайкалларига сув тараётган ака-ука Эшмат ва Алимат Нурматовларга кўзи тушди. «Қойилман, ўз касбига меҳр-муҳаббат қўйган ажойиб деҳқонларимиз бор-да. Қани энди ҳамма ҳам ана шу фидокор деҳқонлардек меҳнат қилса», дея ҳаёлидан ўтказди бригадир.

Кўп ўтмай дала гавжум бўлиб кетди. Жамолой Толипова, Мунаввар Раимова, Ризхи Нурматова каби ишчан сабзавоткорлар пишиб етилган пиёзларни йиғиб теришга киришдилар.

Ленин ордени, Октябрь Революцияси ва «Ҳурмат белгиси» орденлари кавалери Зуҳур Юсупов бир неча йиллардан бери Калинин районидаги «Партия XX съезди» колхозининг 6-бригадасига раҳбарлик қилиб келмоқда. Тажрибали сабзавоткор бошлиқ бригада деҳқонлари ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида эл дастурхонига йиллик пландаги 800 ўрнига 1000 тоннадан зиёд турли сабзавот ва картошка етказиб бериш учун эртаки экинлар йиғим-теримини кун сайин авж олдирмоқдалар. Шу кунларда бригаданинг беш гектар ердаги пиёзи, бир гектар майдондаги саримсоқ пиёз, уч гектар ердаги карам, тўққиз гектар ердаги помидор пишиб етилди. Деҳқонлар кунига 25 тоннага етказиб пиёз, 1,5 тоннадан бодринг, бир тоннадан саримсоқ пиёз узиб, пойтахт аҳолиси ва меҳнаткашларига етказиб бермоқдалар.

Ҳозир бригаданинг 10 гектар майдонидаги эртаки картошкаси шиғил гуллаб, мўл ҳосил тўпланяпти. Миришкорлар гектар бошига пландаги 130 центнер ўрнига 180 центнердан ҳосил олишни мўлжалламоқдалар.

— Барча турдаги экинларни юксак агротехника қоидалари асосида парвариш қилиб, гектар бошига олинадиган ялпи сабзавот маҳсулотини 300 центнерга етказамиз, — дейди колхоз раиси Қўчқор Умаров. — Сабзавоткорларимиз беш йилликнинг якунловчи йилида янада юксак кўрсаткичларга эришиб, КПСС XXVI съездини муносиб туҳфалар билан кутиб оладилар.

Х. ШАРИПОВ.

ЧИНОЗ РАЙОНИДА

КИМ БЎЛСАМ ЭКАН?

Биринчи май номли 25-ўрта мактабнинг 45 нафар битирувчиси жонажон қишлоқларида — «Партия XXIV съезди» совхозининг чорвачилик комплексида қолиб ишлашга аҳд қилди. Бундан тўрт йил муқаддам ишга туширилган чорвачилик комплексида ёшларнинг самарали меҳнат қилишлари ва ишдан бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун барча шарт-шароитлар яратилган. Шунинг учун ҳам бу ерга кўплаб ёшлар йўл олишмоқда. Ҳозир меҳнат қилаётган чорвадорларнинг қарийб 95 проценти 25-ўрта мактабнинг собиқ ўқувчиларидир.

Бўлажак чорвадорларнинг бу ибратли ташаббуслари бошқа мактабларда ҳам кенг қўллаб-қувватланмоқда.

●

АВТОМАШИНА ЭГАЛАРИ УЧУН

«Октябрь 40 йиллиги» колхози территориясида — Ленин номли катта ўзбек тракти бўйида автомашиналарга ёнилғи қуйиш станцияси қад кўтарди. Бу ерда барча типдаги автомашиналарга хизмат кўрсатиляпти. Янги станцияда ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш учун чора-тадбирлар кўрилди. Чунончи, қўшимча йўллар, машина туриши учун мўлжалланган махсус йўлаклар қурилган. Бу ерда кўрсатилаётган хизматдан ва яратилган қулайликдан ҳайдовчилар мамнун бўлишмоқда.

Х. ШЕРОВА.

ИПАКЛАРИ ТИЛЛОДАН

Республика амалий санъат музейида «Ўзбекистон дўппилари» деб номланган кўргазма очилди. Бу ерга қўйилган ранг-баранг экспонатлар ўзининг жозибаси, ранги ва ипакларининг жилоси билан ажралиб турибди. Қўли гул чеварларнинг турли услубда яратган маҳсулотлари томошабинда катта қизиқиш уйғотмоқда. Кўргазмада 400 га яқин бир-бирини такрорламайдиган дўппилар намойиш этиляпти.

Ўзбек миллий буюмларидан чет элларда ҳам жуда кўп кўргазмалар ташкил қилинган, — дейди музей бош методисти Г. Четкаускана.— Ўтган вақт ичида амалий санъатимиз намуналари Шри Ланка, Лаос, Бельгия, Ғарбий Берлинда намойиш этилди. Бундан ташқари биз XXII Олимпиада ўйинлари қатнашчилари учун ҳам алоҳида кўргазмалар тайёрлаганмиз. Улар Москва, Ленинград ва бошқа шаҳарларда олимпиада қатнашчилари ҳукмига ҳавола этилади.

А. ПЎЛАТОВ.

НАСЛЛИ МОЛ — АСЛ МОЛ

ДИМИТРОВ номли колхоз фақат Ғалаба районидагина эмас, балки пойтахт областдаги йирик ва иқтисодий бақувват хўжаликлардан бири. Колхоз кўп тармоқли. Пахтачилик ва канопчилик билан бирга чорвачилик, айниқса, қорамолчилик кенг ривожланган.

Ҳозирги кунда колхоз фермасида 1595 бош қорамол бор. Шундан 700 боши ёки умумий поданинг қарийб 44 проценти соғин сигирлардир. Подадаги сигирлар сонини бундай даражага кўтара олган хўжаликлар эса областда кўп эмас.

Фермада мол туёғи кўпайибгина қолмай уларнинг маҳсулдорлиги ҳам анча ошди. Эндиликда ҳар бир сигирдан ўртача 4200 килограммдан сут соғиб олинаётир. Натижада, қорамолчилик рентабелли соҳага айланиб қолди. Давлатга сут ва гўшт сотиш ҳисобига ҳар йили 70 минг сўм атрофида даромад олинаётир.

Тажрибали чорвадорлар «Наслли мол — асл мол», деб бежиз айтишмайди. Колхоз чорвадорлари эришаётган ютуқларнинг бош омили — моллар зотининг яхшиланганлигидир. Бу ишга пухта ўйлаб тузилган аниқ режа асосида киришилди.

Сермаҳсул наслли молларни кўпайтира бориб, қисқа вақт ичида бутун подани янгилаш учун, аввало, сунъий қочиришни тўғри йўлга қўйиш лозим эди. Ферма мутахассислари ишни шундан бошлашди. Тез орада ҳар 100 бош сигирдан олинадиган бузоқлар 96 бошга етди. Умуман, йил давомида мавжуд сигир ва ғунажинлардан жами 730—740 бош бузоқ олинадиган бўлди. Урғочи бузоқлар ажратилиб, тўйимли рацион билан боқилди. Каммаҳсул бўлиб қолган қари сигирлар подадан чиқарилиб, улар ўрни ёш, зотли ғунажинлар билан тўлдирилди.

Бугунги кунда юз фоиз қора-ола зотли сермаҳсул сигирлар парвариш қилинаётган ферма сутчиликка ихтисослаштирилиб, наслчилик хўжалигига айлантирилди. Кунига 6—7 тонна сут соғиб олинаётир. Бошқа хўжаликларга кўплаб зотли бузоқлар етказиб берилпяти. Шу йилнинг ўзида 150 бошдан зиёд 17—18 ойлик ғунажинлар қўшни колхоз ва совхозларга 700—1000 сўмдан сотилди. Шу кунгача жами 460 бошдан зиёд, яъни ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан қарийб 90 бош кўп соғлом бузоқ олинди.

Кейинги йилларда озуқа базаси мустаҳкамланди. Бу борада ҳам узоқни кўзлаб тадбиркорлик билан иш олиб борилди. Биринчи навбатда озуқа экинлари учун унумдор ва серсув майдонлар ажратилиб, экинларнинг турларига қараб жойлаштиришга алоҳида эътибор берилаётир. Ҳосилдорликни ошириш учун агротехник ишлов кучайтирилди, бериладиган минерал, айниқса, органик ўғитлар кўпайтирилди.

Хўжаликда 290 гектар бе-

ЧОРВАЧИЛИК — ЗАРБДОР СОҲА

дазор мавжуд. Бундан ҳар йили 65 гектари сенаж бостириш учун, 85 гектари эса молларга, айниқса, соғин сигирларга кўкка едириш учун ажратилади. Қолганидан қишлов учун беда пичани жамғарилади. Шу тариқа бедазорлардан йилига қуруқ хашак ҳисобида 200 центнерга етказиб ҳосил йиғиштириб олинаётир.

Ҳар йили 160 гектар ерга силос учун, 125 гектарга дон учун маккажўхори экилиб, ўртача 420 центнердан силосбоп кўкпоя олинаётир. 25 гектар майдонга экиладиган турли нав хашаки лавлаги ҳосилдорлиги 400—600 центнерни ташкил этмоқда.

Жўрақул Жуманов бошлиқ озуқа етиштириш бригадаси аъзолари 1980 йил учун юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилишган. 7100 тонна дағал озуқа, шу жумлада,н 2830 тонна сенаж, 2600 тонна беда хашаги, 1400 тонна пичан жамғарилиши лозим. Бундан ташқари 8012 тонна силос бостирилиб, 350 тонна витаминли ўт уни тайёрланиши керак.

Колхоз правлениеси, партия ва касаба союз ташкилотлари илғор чорвадорлар тажрибасини кенг оммалаштиришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Бунинг учун социалистик мусобақанинг таъсирчан формалари ишга солинаётир. Фермадаги ҳар бир касб эгаси ўртасида алоҳида мусобақа шартлари ишлаб чиқилган. Ўзаро меҳнат беллашувига ҳар ойда якун ясаб борилади. Илғорларни рағбатлантириш учун учта мукофотли ўрин белгиланиб, 50, 40 ва 25 сўмдан пул ажратилган.

Мусобақа ғолибларини аниқлашда, аввало, ким қанча маҳсулот етиштиргани эмас, балки, қайси чорвадор шу ойда энг кўп ўсишга эришгани эътиборга олинади. Натижада тажрибали чорвадорлардан иш ўрганишга интилаётганлар кўпайиб, илғорлар сафи кенгаймоқда. Масалан, кўплаб сут соғувчилар Анна Клюева, Александра Лахметова, Нина Сапарова сингари пешқадамлар тажрибасини ўрганиб, боқимларидаги сигирлар маҳсулдорлигини ошириб бормоқдалар. Бу уч моҳир чорвадор ҳар бош сигирдан 5 минг килограммдан сут соғиб олиш юзасидан қабул қилган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажармоқдалар.

Хўжалик чорвадорлари якунловчи йил учун юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилишган. Бу йил ҳар сигирдан 4250 килограммдан сут соғиб олинади. Жами 2850 тонна сут ва 192 тонна гўшт етиштирилиши лозим.

Айни кунларда КПСС Марказий Комитетининг июнь (1980 йил) Пленуми қарорларидан руҳланган хўжалик чорвадорлари партия XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун ўзаро мусобақани қизғин авж олдирмоқдалар. Шу туфайли ҳар ойда 200 тоннадан ошириб юқори сортли сут етиштирилмоқда. Шу кунгача тайёрланган гўшт эса 100 тоннадан ошиб кетди.

А. ЙЎЛДОШЕВ.

ЛАРИСА Юдаева пойтахтдаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг пешқадам тўқувчиси. У смена топшириқларини ошириб бажариш билан бирга фақат аъло сифатли маҳсулот тайёрлаяпти. В. И. Ленин номли якка буюртма кийимлар тикиш ва ремонт қилиш ишлаб чиқариш бирлашмасининг 4-цехининг пешқадам чеварлари Х. Нажимова, Қ. Ғиёсова ва У. Ботирхоновалар коллективи меҳнат беллашувида олдинги сафда боряпти. Ўнгдаги суратда, шу цех.

М. Нуриддинов фотолари.

1985 ЙИЛ ҲИСОБИГА

Шу кунларда корхонамизда бўлган ҳар бир киши зўр ғайрат-шижоатга тўла меҳнатнинг гувоҳи бўлади. Чунки, коллективимизнинг ҳар бир аъзоси КПССнинг навбатдаги XXVI съезди чақирилиши ҳақидаги хушхабардан беҳиҳоя руҳланиб, зўр кўтаринкилик билан ишламоқда. Мамлакатимиз коммунистларининг бу улкан анжуманини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш — ҳар бир чеваримизнинг эзгу нияти бўлиб қолди.

Фабрикамиз цехлари ва участкаларида социалистик мусобақа кун сайин авж оляпти. Тажрибали ишчилар ёш касбдошларига мураббийлик қилмоқдалар, уларга унумли ва сифатли ишлаш сирларини кунт билан ўргатишяпти. Илғор иш усуллари тобора кенг қўлланилмоқда. Корхонамизда ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш, янги замонавий асбоб-ускуналарни жорий қилиш, қўл меҳнати сарфини камайтиришга қаратилган тадбирлар амалга оширилмоқда. Натижада коллективимиз фаолияти самарадорлиги тўхтовсиз ортиб бормоқда. Шу туфайли ҳам чеварларимиз ўнинчи беш йиллик топшириқларини область маҳаллий саноат корхоналари ичида биринчилар қаторида бажардилар. Ҳозирги вақтда ўн биринчи беш йилликнинг биринчи квартали ҳисобига маҳсулот бераяпмиз.

Мен ҳам коллективимиз ютуқларига денгиздан томчидек бўлса ҳам ҳисса қўшаётганлигимдан беҳад хурсандман. Бир беш йилликда икки беш йиллик планни адо этиш юзасидан бошланган ташаббусга бошқалар қатори мен ҳам қўшилган эдим. Ўшанда беш йиллик давомида ўн йиллик шахсий нормани бажариш ҳақида мажбурият олган эдим. Шу ваъдамни шараф билан бажаришга эришаяпман. Ҳозирги вақтда 1985 йил ҳисобига ишламоқдаман. Йил охиригача албатта ўн биринчи беш йилликнинг сўнгги йили нормасини ҳам бажараман. Бунинг учун бутун маҳоратим, тажрибам ва билимимни сарфлаб меҳнат қиламан.

Г. АБДУКАРИМОВА,
Бекобод тикувчилик фабрикаси чевари.

ТАШАББУСГА ҚЎШИЛИБ

Калинин районидаги Калинин номли колхоз фермасида иш қизғин. Сут соғувчилар областимизнинг ташаббускор чорвадорлари изидан бориб, меҳнат қилаётирлар ва ойлик, кундалик топшириқларини ортиғи билан бажармоқдалар.

— Бизда ўзаро социалистик мусобақа яхши йўлга қўйилган, — дейди ферма цех партия ташкилотининг секретари Иброҳим Оқмирзаев. — мусобақага вақти-вақтида якун чиқариб турилади, ғолиблар ҳам моддий, ҳам маънавий рағбатлантирилади. Шунинг учун ҳам меҳнат унумдорлиги ортаётир.

Шакар Примова ферма сут соғувчиларининг устози ва машъали. У бой тажрибага эга. Ўзининг илғор иш усулларини ёшларга кунт билан ўргатиб келмоқда. Моҳира Юнусова, Марғуба Муҳамедова, Дилбар Муҳиддиновалар устозлари изидан бориб, яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар. Улар ўзларига биркитилган ҳар бош соғин сигирдан 4 минг килограммдан ошириб сут соғиб олишга аҳд қилганлар.

Ҳурмат белгиси ордени кавалери Замира Содиқова ҳам пешқадамлар сафида бораётир. Зуҳра Нажмиддинова, Муҳаббат Муҳиддиновалар ҳам бўш келмаётирлар.

— Ҳар бир сут соғувчи, ўзига биркитилган сигирлардан кунига 12—14 литрдан маҳсулот олаётир, — дейди ферма бош зоотехниги Фарҳод Удикбоев. — бундай кўрсаткичга улар молларни яхши парваришлаб, сувидан, озғидан вақтида хабар олаётганликлари туфайли эришмоқдалар.

Б. АКБАРОВ,
М. ҚЎЧҚОРОВ.

Бўка районининг маркази тобора гўзаллашиб бормоқда. Бу ердаги Мингчинор номли маданият ва истироҳат боғи 35 гектар майдонни ташкил этади. Меҳнаткашларнинг ҳордиқ чиқаришлари учун барча қулайликлар мавжуд. Суратларда: боғ манзаралари ва китоблар кўзгарма зали (ўртада) акс эттирилган.

А. Абалян фотолари.

АССАЛОМ, СИНФДОШЛАР!

Ўша куни Тошкент районидаги Энгельс номли 27-ўрта мактаб байрамона тусга кирди. Шўх музика, ҳовлидаги гулзорлар жилоси, бу ерга йиғилганларнинг қувончи билан уйғунлашиб, ажиб файз бахш этарди. Белгиланган вақтда серфайз дастурхон атрофига меҳмонлар йиғилишди.

Уларни бугунги шодиёнага фарзандлари таклиф этишган. Отахонлар, онажонлар гул-гул яшнаб ўтирган ўғил-қизларига ҳавас билан тикилишади.

— Бундан 25 йил аввал 48 нафар йигит-қиз мактабимизнинг 10-синфини битириб, ҳаётга йўлланма олган эди. Мана бугун улар ўз умр йўлдошлари билан бирга яна мактаб бағрида бир-бирлари билан учрашдилар, — дея сўз бошлайди мактаб директори Убайдулла Маҳкамов.

У кейинги йиллар ичида бундай учрашувлар одат тусига кириб бораётгани, мактаб ва оила ҳаётини мустаҳкамлашда катта роль ўйнаётгани ҳақида мароқ билан гапиргач, сўзни Калинин район Совети ижроия комитетининг раиси ўринбосари Наби Саидовга берди.

У йиғилганларни ўзининг ҳар бир синфдоши ҳаётидаги ўзгаришлар билан таништирди. 48 нафар талаба бугун 253 нафардан иборат катта оилани ташкил этганлигини билдирганида қарсаклар янгради. Улар орасида олимлар, инженерлар, ишчи ва колхозчи номини шарафлаб келаётганлар, турли мутахассис эгалари бор. Қувончлиси шундаки, синфдошларнинг деярли ярми самарали меҳнатлари учун партия ва ҳукуматимиз томонидан орден, медаллар, Фахрий ёрлиқлар билан мукофотланган. Оддий ишчи Тўхтамурод Солиҳов эса Тошкент область партия комитетининг аъзоси сифатида топшириқларни шараф билан адо этиб келмоқда.

Тантанали кечада талабалар ўз мураббийлари Ю. Мўминов, К. Маҳкамов, А. Абдураҳмонов, Х. Ҳамзаев, З. Рихсиев, С. Маҳкамова, Н. Мирвалиев, М. Ортиқов, Қ. Мирсолиев, Т. Мўминова, Ю. Йўлдошев ва бошқаларни самимий табрикладилар. Синфдошлар номидан мактабга эсдалик совғаси сифатида чинни гулдон топширилди.

Мактабнинг собиқ педагоглари жамоатчилик вакиллари, шунингдек билим масканининг биринчи битирувчилари — медицина фанлари доктори, профессор Ш. Отабоев, филология фанлари доктори, профессор С. Мирвалиевлар тантана эгаларини самимий табриклашди. Шунингдек, бу йил қўлларига етуклик аттестатини олган, олтин медаль билан тақдирланган қатор ўқувчилар ҳам ўз акалари, опаларини чин дилдан қутлашди.

Учрашувни тайёрлашда синфдошлардан Н. Саидов, Т. Солихов, Ю. Йўлдошев, Ҳ. Олимов, С. Муҳамедов, З. Жамолов, М. Отабоев, С. Исаев, Н. Қўчқоровлар активлик кўрсатишди.

С. ҲАСАНОВ,
Н. НАЖМИДДИНОВ.

САНЪАТ ҒУНЧАЛАРИ

ЙИГИТ РАҚСГА ТУШГАНДА

«Элбаро» номли испанча куй янгради. Қадди-қомати келишган йигит куйга мос ҳаракатлар билан рақс туша бошлади. У ўз муҳаббати, маҳбубасининг висолига етолмай ҳижронда ўртанаётганини ҳикоя қиларди. Унинг ҳаракатлари шу қадар таъсирчан эдики, ҳижрон азобида тортган изтиробларини ифода этаётганида беихтиёр кўзларимга ёш келди. Буни раққос маҳоратига берган баҳо деб билдим.

...НАРЗИДДИНДАГИ рақс санъатига бўлган ҳавас жуда эрта, ҳали мактабда ўқиб юрган чоғларида уйғонди. Санъатга бўлган муҳаббат уни Тошкентдаги Ўзбек Давлат хореография билим юртига етаклади. У билим юртининг халқ рақслари бўлимида ўқир экан, рақс усталари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти И. М. Проценко, Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артист Қўрқмас Соатов, педагог Б. Б. Зинатулиналар устозлик қилишди. Улар рақс санъатининг қонун-қоидалари, саҳнада раққос ўзини қандай тутиши кераклигини ўргатишди. Ўз ҳатти-ҳаракатлари орқали томошабинга маълум бир воқеани етказа олишни Нарзиддин шу ерда ўрганди. Нарзиддиндаги тиришқоқлик, изланувчанлик ва маҳорат сирларини ўрганишга чанқоқликни кўрган билим юрти директори Жамила опа Исмоилова келажакда ундан ҳақиқий раққос етишиб чиқишига умид боғлади...

1972 йилда билим юртини муваффақиятли тугатган Нарзиддинга «Шодлик» ашула ва рақс ансамблида ишлашга йўлланма беришди. Н. Шерматов ўз устида тинмай ишлади, бутун куч ва маҳоратини ишга солиб профессионал раққослар қаторидан ўрин олишга интилди. Нарзиддин аста-секин якка рақслар билан томошабинлар эътиборини қозона бошлади. У Евгений Барановскийнинг «Чўпон», «Андижон полкаси» рақсларини ўрганиб томошабинлар ҳукмига ҳавола этди ва уларнинг олқишига сазовор бўлди. Бу рақсларни халқ қалбига ета оладиган қилиб ижро этишида унга ансамблнинг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери Қ. Мўминов яқиндан ёрдам берди.

1975 йили Совет Армияси сафига хизматга чақирилган Нарзиддинга омад кулиб боқди: у Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати И. Бўронов раҳбарлигидаги СССР Ички ишлар Министрлиги ички қўшинлари ашула ва рақс халқ ансамблида хизмат ўташ бахтига муяссар бўлди. У ҳамкасб—солдат дўстлари билан Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон ҳарбий қисмларида, завод, фабрика ва қишлоқ меҳнаткашлари ҳузурида кўплаб рақслар ижро этди. Нарзиддин ўзининг «Чўпон», «Лаган ўйини» ва «Солдат йигит» рақслари билан ансамбль репертуарининг мазмунли ва бой бўлишига ҳисса қўшди.

Ҳарбий хизматдан бўшаган Нарзиддин қадрдон ансамблига қайтди: яна изланишлар, репетициялар, концертлар...

1977 йилнинг июль ойида Венгрияда бўлиб ўтган VI Жаҳон халқларининг фольклор рақслари фестивалида Н. Шерматов Ўзбекистон халқ артисти, Ҳамза номли республика Давлат мукофотининг лауреати Исоҳор Оқилов саҳналаштирган «Лаган ўйини» рақси билан қатнашди. Ўзбекистонлик санъаткорлар ана шу фестивалнинг лауреати бўлиб қайтишди. Бу муваффақиятга озми-кўпми Нарзиддин ҳам ўзининг муносиб улушини қўшганидан хурсанд бўлди.

1978 йили Финляндияда бўлиб ўтган «Ўзбекистон кунлари»да қатнашиш учун Нарзиддин ҳам лойиқ деб топилди. Бу ҳақда унинг ўзи тўлқинланиб ҳикоя қилади: «Бу санъат кўриги менинг ҳаётимда унутилмас из қолдирди. Чунки мен биринчи бор етук санъаткорлар қаторида: жумладан, СССР халқ артисти Мукаррама Турғунбоева номли Ўзбекистон Давлат «Баҳор» халқ рақс ансамбли билан бир саҳнада ўз санъатимни намойиш этдим. Бу сафарда Мукаррама опа биз билан бирга эдилар. У киши мен ижро этган рақсларни диққат билан кузатар эканлар, самимий истакларини билдириб, ютуқ ва камчиликларимни кўрсатдилар».

1979 йили Ленинград шаҳрида бўлиб ўтган VI Бутуниттифоқ эстрада артистлари конкурсида Нарзиддин Шерматов ўзининг испанча хореографик новелла — «Элбаро»си билан қатнашиб конкурснинг фахрий ёрлиғи билан тақдирланди.

Тамарахоним, Мукаррама Турғунбоева, Галия Измайлова каби ўзбек совет рақс санъатининг намояндалари ўз санъатлари билан Иттифоқимиздагина эмас, балки чет эл халқларининг ҳам олқишига сазовор бўлганлар. Ана шу санъаткорларни ўз устози деб билган, уларнинг ижод мактабини қунт билан ўрганиб бораётган Нарзиддин ҳам ўз рақслари билан бир неча бор чет элларда гастроль-сафарларда бўлиб қайтди. Вашингтон, Нью-Йорк, Бостон, Сан-Франциско, Фладельфия шаҳарларида, Франциянинг 24 шаҳрида бўлиб ўтган Совет Иттифоқи санъати кунларида ўз маҳоратини намойиш этди. Унинг «Лаган ўйини», «Дашназот», «Чўпон» рақслари чет эллик томошабинларга ҳам манзур бўлди. Айниқса, «Лаган ўйини» рақси уларда катта қизиқиш уйғотди: раққос палов тўлдирилган лаганни қўлида тутганича рақс туша бошлайди, кейин лаганни бошига қўйиб ярим эгилган ҳолда чарх уриб, уни елкасига туширади ва шу чаққонликда лаганни яна бошига қайтариб чиқаради. Ўзбек халқининг миллий рақсларидан бўлган бу рақс Нарзиддинга шуҳрат келтирди. Унинг санъатига қойил қолган томошабинлардан бири раққоснинг дўпписини олиб, унинг бошини кўриб чиқади, бу ерда ҳеч қандай сохталик йўқлигини кўргач раққосга гулдаста тақдим этади...

— Ўзбек рақс санъати бой меросга эга. Мен ана шу бойликларни қайта тиклаб, кенг халқ эътиборига ҳавола этиш ниятидаман. Шу кунларда ўзбек халқ рақсларидан «Дилхирож»ни қайта тиклаяпман. Рақсни саҳналаштиришда менга балетмейстер Абдуғаффор Қодиров катта ёрдам бердилар. Булардан ташқари «Пичоқ ўйини», «Кавказча» каби ўнлаб қардош халқлар рақсларини ҳам ўрганаяпман. Ўз рақсларим билан санъатсевар халқимни хушнуд этолсам ўзимни чексиз бахтиёр деб билардим, — дейди Нарзиддин биз билан суҳбатда,— истагим: ўзбек рақс санъатида раққослар сафини кенгайтириш.

М. Қори-Ёқубов номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўзбек Давлат филармонияси «Шодлик» ашула ва рақс ансамблининг талантли раққосларидан бири Нарзиддин Шерматовга муваффақиятлар тилар эканмиз: рақс осмонида юксак парвоз этиб, ранг-баранг мазмундор рақсларинг билан эл олқишига сазовор бўлавер, орзуларинг сенга қанот бағишласин, деймиз.

М. ҚОЗОҚБОЕВ.

Суратда Н. Шерматов.
А. Жданов фотоси.

«ҚИЗИЛ КИТОБ» САҲИФАЛАРИДА

БОЛТАЮТАР

Бу қуш ҳақида қизиқ афсона бор. Гўёки, у ўлжа излаб тоғли овулга келиб қонга беланиб ётган болтани ютиб юборган эмиш. Шу сабабдан тоғликлар унинг номини Болтаютар деб аташган.

Болтаютар Ўрта Осиёда учрайдиган қушларнинг энг йирикларидан бири ҳисобланади. Уни Бўстонлиқ районининг баланд тоғли зоналарида, Чотқол тоғ-ўрмон қўриқхонасида аҳён-аҳёнда учратиш мумкин. Эҳтимол, улар бу ерга ин қўйишса керак. Лекин, зоолог-мутахассислар ҳанузгача областимиз территориясида бу қушнинг уясини учратишмаган. Улар асосан Қозоғистоннинг бизга қўшни районларида ин қуришади. Ўлжа излаб бизнинг томонларга учиб келишади.

Болтаютарнинг қанотлари ёзилганида 265—270 сантиметргача етади. Оғирлиги эса 5—7 килограммни ташкил қилади. Бу жиҳатдан у баҳайбат йиртқич қушлар билан рақобатлаша олмайди. Лекин, думининг узунлиги уларникидан қарийб икки баравар ортиқ. Учиб бораётганда уни улкан лочинлардан фарқ қилиш анча мушкул.

Бу қуш дунёдаги барча қанотлилардан кўзининг тўқ қизил рангда эканлиги билан ажралиб туради. Кўзи қизил қушнинг тикилиб қараши кишига ғайри табиий туюлади, албатта. Бошқа қушлардан ажралиб турадиган яна бир аломати тумшуғи остига соқолга ўхшаб жойлашган тукли патлар тутамидир.

Болтаютар илмий адабиётларда ҳам, матбуотда ҳам қонхўр йиртқич қуш сифатида таърифланиб келинган. Лекин, бу таъриф ўтган асрдаёқ мутахассислар томонидан инкор қилинди. Аслида у беозор қушдир.

Кўзи қизил, тутам соқолли қуш бошқа йиртқичларга нисбатан тез, айни вақтда паст учади (ердан 50—100 метр баландликда). Шунинг учун ҳайвонлар ва турли қушлар болтаютарни кўрганида саросимага тушиб, безовталанганлар. Қушни ана шу хислати туфайли йиртқичлар сафига қўшишган бўлса ажаб эмас.

Машҳур рус сайёҳи Г. С. Карелин 1840 йилда Жунгар Олатоғида болтаютар тоғ эчкисига ҳужум қилиб, уни жарликка улоқтириб ташлагани ҳақида ёзган эди. 1870 йилда Гиртанер қушнинг 14 ёшли болага ҳамла қилганлиги ҳақида хабар берган.

Ҳақиқатдан болтаютарнинг ўзига хос ов қилиш услуби бор. Бу усул каттароқ ўлжани қаноти билан жарликка итариб йиқитишдан иборат. Чунки, унинг тумшуқ ва панжалари ов қилиш учун у қадар мослашмаган.

Академик Б. Берг Химолай тоғларида болтаютарни обдон кузатиб, шундай хулосага келди: бу қуш асосан жонворларнинг суяклари билан озиқланади. Демак, у тўрт оёқликлар орасидаги сиртлон каби суякка ўч бўлади. Уни йиртқич қушларнинг сарқитлари ҳам қаноатлантираверади. Қушлар катта-катта суякларни тишлаб учадилар ва уни тумшуғидан қўймай зарб билан тошга уришади. Натижада суяк майдаланиб, озуқага айланади.

Кейинги йилларда Қирғизистон ва Тожикистон тоғларида олиб борилган кузатувларда ҳам бу қушлар ҳамиша ўлимтиклар билан озиқланиши исботланган.

Мен биринчи марта бу ноёб қушни Помир тоғларида учратганман. Биз жойлашган макон Аличур дарёсининг бошланиш қисмида, денгиз сатҳидан 4 минг метр баландликда эди. Январь ойлари. Ертўламиз узра узун қанотларини ёйганича болтаютар айлана бошлади. Мана у биздан 100 метрча нарига келиб қўнди. Уёқ-буёққа аланглаб, ён атрофини кузатди. Хавф-хатар йўқлигига ишонч ҳосил қилгач, ертўла томон одимлади. Мен дарча орқасига яшириниб, унинг ҳаракатларини кузатдим.

Қуш юришга сабри чидамай қанотларини ёзганича икки-уч хатлади-да, биз овлаб ертўла қаршисига ташлаб қўйган тулки жасади олдида пайдо бўлди. Шунда мен бу қушнинг нима учун кулбамиз томон келганлигини тушундим. Болтаютар қора соқолини селкиллатиб, тўқ қизил кўзларини чақчайтириб ўлимтикни бир-икки чўқиб кўрди. Ўлжани панжалари орасига олиб, парвоз қилди.

Болтаютар ҳамиша баланд тоғларни макон айлаган. У денгиз сатҳидан 1500 метрдан пастга тушмайди. Ҳимолай тоғининг 7310 метрлик баландликларида ҳам бу қуш кузатилган.

Қушлар декабрь-январь ойларида ўзларига мос жойда ёғоч ва суяклардан ин қуришади. Уянинг ичига пар ва ҳашак тўшаб, тухум қўяди. Тухумининг катталиги бўйига 7,5—9, энига 5—7 сантиметргача боради. Мода қушлар тухумни 54—58 кун босиб ётади. Февраль-март ойларида полапонлар тухумни очиб чиқишади. Қушлар ўз жўжаларини уч ой гўшт билан боқади. Жўжалари жуда секин ўсиб, июль ойининг ўрталарида биринчи марта уядан чиқиб, мустақил ҳаракат қилади.

Бир вақтлар Европа, Шимолий Африка ва Осиё қитъалари бўйлаб кенг тарқалган болтаютар ҳозир жуда кам қолган. Масалан, Швейцарияда унинг сўнгги намунасини 1887 йилда отиб ўлдиришган. Ўзбекистоннинг Қашқадарё ва Сурхондарё областлари тоғларида, шунингдек, Нурота тоғ тизмаларида бу қушнинг инлари бор.

Камайиб кетаётганлиги туфайли болтаютарлар СССР «Қизил китоби»га киритилди. Уларни овлаш ва тутиш қатъиян ман қилинади.

О. БОГДАНОВ,
профессор.

Спорт

«БЎСТОН» ҒАЛАБАСИ

«Бўстон» — «Заря» учрашувини футбол мухлислари сабрсизлик билан кутдилар. Ворошиловград футболчилари бир неча мавсум олий лигада муваффақият билан қатнашиб, ҳатто СССР чемпиони деган номга ҳам сазовор бўлишган эди. Лекин кейинги йиллари мавқени бериб қўйган «Заря» биринчи лигага тушиб қолди. Шундай бўлишига қарамай бу коллектив ўз ўйин услуби билан ажралиб туради.

Ўйин ишқибозлар кутганидек юқори суръатда ўтди. Биринчи бўлимда Боқиев ҳисобни очиб командасини олдинга олиб чиқди. Муваффақиятдан руҳланган майдон эгалари ҳужумни янада кучайтириб меҳмонларни иккинчи марта ўйинни марказдан бошлашга мажбур қилдилар. Бу тўпни Христофориди киритди. «Заря» ўйинчилари бундан руҳан тушмай вақти-вақти билан қарши ҳужумга ўтиб туришди ва битта жавоб тўпини киритишга муваффақ бўлдилар. 2:1 ҳисобида ғолиб келган «Бўстон» муҳим ғалабани қўлга киритди. 24 очко тўплаган Жиззах футболчилари жадвалда пешқадамлар қаторидан ўрин эгаллаб турибдилар.

●

ФИНАЛДА ҚАТНАШИШАДИ

Енгил атлетика бўйича СССР кубоги учун ярим финал мусобақалари бўлиб ўтди. Тошкент области вакиллари Омск шаҳрида, Тошкент шаҳри командаси эса Челябинскда ўтказилган мусобақаларда қатнашдилар. Тошкентликлар сафида биронта вакилимиз финалга йўлланма ололмаган бўлса, область спортчилари ўртасида чирчиқлик тўрт енгил атлетикачи муваффақиятга эришди. Владимир Ткачов 400 метрга югуришда, Сергей Жёголев диск, Григорий Скориков ядро улоқтиришда, Ольга Потёмина эса 100 метрга югуришда ғолиблар сафидан ўрин олиб, Кубок мусобақаларининг финалида қатнашишга ҳуқуқ олдилар.

СОЙ СОҲИЛИ СЎЛИМ-СЎЛИМ

Иш бўйи қилинган баракали меҳнатдан сўнг сўлим тоғ бағрида ҳордиқ чиқаришнинг гашти ўзгача. Бундай оромгоҳлар областимиз атрофида анчагина.

Мана, улардан бири — «Кумушкон» дам олиш уйи.

Шу кунларда дам олиш уйи ҳар қачонгидан ҳам гавжум. Республикамиздангина эмас, Иттифоқимизнинг турли шаҳарларидан келган [illegible] меҳмондўстлигини билишади.

— «Кумушкон» Иттифоқ аҳамиятига эга бўлган дам олиш масканларидан биридир. Бу мавсумда Мурманск, Москва, Новосибирск, Семипалатинск, Магадан ва бошқа шаҳарлардан дам олувчилар келишди. Улар орасида Улуғ Ватан уруши, меҳнат ветеранлари бор. Айримлар оила аъзолари билан келишган. Коллективимизнинг асосий вазифаси дам олувчиларни [illegible] кутиб олиш, уларнинг яхши ҳордиқ чиқаришлари учун [illegible] — дейди дам олиш уйининг директори Беркинбой Холтурсунов.

Дарҳақиқат, кутубхона, шахмат-шашка клуби, спорт ва рақс майдончалари, бильярдхона, чўмилиш ҳовузи, салқин чойхона, буфет, [illegible] болалар учун боғчалар дам олувчилар ихтиёрида.

Оромгоҳга борсангиз, дастлабки учратган кишингиз рўйхат бўлими бошлиғи Маҳкам Ботирбеков бўлади. У [illegible]

Мамнунлик шундан бошланади. Агар «мулоҳаза ва истаклар» китобига кўз ташласангиз [illegible]

Бошқа шаҳарлардан келганлар, албатта, Тошкентни томоша қилишни истайдилар. Экскурсовод А. Абдуллаев Марказий В. И. Ленин музейи, Тошкент [illegible]лиали, халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси ва бошқа диққатга сазовор жойларни бажонидил томоша қилдиради. Шунингдек, Коммунистик район [illegible]

Бу оромгоҳда ҳар йили 16 мингга яқин меҳнаткаш дам олади. [illegible]

И. ЭРГАШЕВ,
Т. ЛУТФУЛЛАЕВ.

Редактор Н. НАСИМОВ.

Реклама ва эълонлар

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

«УЗЭНЕРГОСБИТ» ШУНИ ЭСЛАТИБ ЎТАДИКИ.

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИНИ ТЕЖАБ-ТЕРГАБ САРФЛАШ ВА ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИДАН ФОЙДАЛАНИЛГАНЛИК УЧУН ҲИСОБ-КИТОБНИ ЎЗ ВАҚТИДА ОЛИБ БОРИШ ҲАР БИР КИШИНИНГ БУРЧИДИР!

Кундуз кунлари ортиқча чироқ ёқманг. Хонадан чиқиш олдидан чироқни ўчиринг.

АБОНЕНТЛАР ДИҚҚАТИГА!

Электр энергиясидан фойдаланилганлик учун ҳисобни ҳар ойнинг 10 числосигача ёзиш, пулни эса Давлат банкининг кирим омонат кассаларига топшириш керак.

Ҳисоб бир киловатт-соат учун 4 тийин ҳисобида ёзилади.

Улуғ Ватан уруши 1, 2, 3-группа инвалидлари, иттифоқ, республика, маҳаллий аҳамиятга молик бўлган пенсионерлар ҳамда урушда ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг пенсия оладиган оилаларига электр энергиясидан фойдаланганлик учун ҳақ тўлашда имтиёзлар берилган. Улар электр энергияси қийматининг 50 проценти миқдорида ҳақ тўлайдилар.

Ҳисоб дафтарчасидан фойдаланиб бўлингандан кейин уни алмаштириш зарурати туғилса, «Узэнергосбит»га мурожаат қилиш керак.

Бизнинг адрес: 700047, Тошкент шаҳри, Биринчи Май кўчаси, 101-уй (1, 2, 3, 13, 22, 25-трамвайларнинг «Дизельная» бекати).

Янги ҳисоб дафтарчасини почта орқали ҳам олиш мумкин. Бунинг учун «Узэнергосбит»га абонент номери, фамилияси, исми, отасининг исми ва аниқ адреси ёзилган открытка юбориш ёки бўлмаса, 33-29-56, 33-78-60 телефонлар орқали қўнғироқ қилиш мумкин.

Шуни унутмангки, ҳисоб-китобни мунтазам олиб борилмаса, огоҳлантирилмасдан электр энергияси узаб қўйилади.

«УЗЭНЕРГОСБИТ».

«УЗТОРГРЕКЛАМА» ТЕЛЕПРЕССАГЕНТЛИГИ.

Тошкент область ижроия комитетининг
Меҳнат бўйича бўлими

Узоқ Шарқ ҳавзасидаги балиқчилик саноати корхоналарида ишлаш учун ташкилий равишда ёлғиз эркак ва аёлларни

ИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Меҳнат шартномалари 6 ой муддатга тузилади.

Ҳужжатлар жўнашдан 10 кун олдин расмийлаштирилади.

ЖЎНАШ КУНЛАРИ:
«ДАЛЬМОРЕПРОДУКТ» — 3 июль;
«ВЛАДИВОСТОК» БАЛИҚЧИЛИК ПОРТИ — 17 июль, 14 август, 16 октябрь.
«НАХОДКА» БАЛИҚЧИЛИК ПОРТИ — 21 август, 23 октябрь, 13 ноябрь.

Маълумотлар олиш учун область шаҳарлари ва районларидаги меҳнат бўйича вакилларга ҳамда аҳолини ишга жойлаштириш бюроларига, Тошкент шаҳрида эса Привокзальная кўчаси, 30-уйга мурожаат қилинсин. Телефонлар: 33-81-21, 33-84-84.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими Давлат комитети
2-ТОШКЕНТ ПОЙАФЗАЛ ФАБРИКАСИ БАЗАСИДАГИ
149-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1980—81 ўқув йили учун
ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги ихтисослар бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрлайди: мўйнадўз-бичиқчи, тикувчи-мотористка, бичиқчи (чарм пойафзаллар ишлаб чиқариш бўйича), техника контроли бўлими контролёри, пойафзал бошлиғини тайёрловчи, тикув машиналарининг ремонти бўйича слесарь, электр ускуналарига хизмат кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш бўйича электромонтёр, якка пойафзаллар тикиш бўйича пойафзалчи.

Ўқиш муддати ўрта маълумотлилар учун бир йил, тўлиқсиз ўрта маълумотлилар учун эса 2 йил.

Билим юрти қошида ишчи-ёшлар мактаби мавжуд.

Бошқа шаҳарликлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўрта маълумотлилар ҳар ойда 30 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланади, тўлиқсиз ўрта маълумотлилар эса давлат таъминотида бўлади (кунига 3 маҳал овқат, кийим-бош).

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчиларга иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

Билим юрти қошида вокаль-чолғу, бичиш ва тикиш, тўқиш, кино-фото тўгараклари ишлайди.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ёзилган ариза, турар жойидан справка, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, 3х4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат.

Ҳужжатлар якшанба кунидан ташқари ҳар куни соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Чилонзор райони, Домбробод массиви, Наққошлик кўчаси, 199-уй (16-троллейбус, 84-автобуснинг «Домбробод» массиви бекати), метронинг «Собир Раҳимов» станцияси, Телефон 76-77-45).

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Капитанлар. Бадиий фильм. 11.40 — Киносаёҳатчилар клуби. 12.10 — Концерт. 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.05 — Ханжар. Бадиий фильм. 2-серия. 17.15 — [illegible]. 18.15 — [illegible]. 19.00 — Меҳнат шон-шуҳрати байроқдорлари. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Концерт. 19.55 — Тошкент оҳанглари. 20.00 — Кичик [illegible]. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Дўстларимиз чеҳраси. 22.50 — Дунё воқеалари. 23.05 — Москва. Олимпиада-80 [illegible].

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30 — Қўғирчоқ фильм. 12.10 — Ўйлаб топ? 12.40 — Болаликнинг сўнгги ёзи. Бадиий фильм. 1-серия. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Олимпиада [illegible]. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Музыкали кўрсатув. 20.30 — Ахборот. 20.50 — [illegible]. 21.30 — Время. 22.05 — [illegible]. 22.20 — Тошкент тўқимачилик комбинати коллективи билан учрашув.

II

20.05 — Янгиликлар. 20.25 — [illegible]. 20.55 — Реклама. 21.10 — Математика. 22.20 — [illegible], бадиий фильм.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент–П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор — [illegible]; ўринбосарлари — 335383, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325333; секретариат — 325730. БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325643; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325787; совет қурилиши — 325543; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва [illegible] — 325333; фотомухбир — 325804.

Р. 02000. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64833. Б. 1637. [illegible] 12